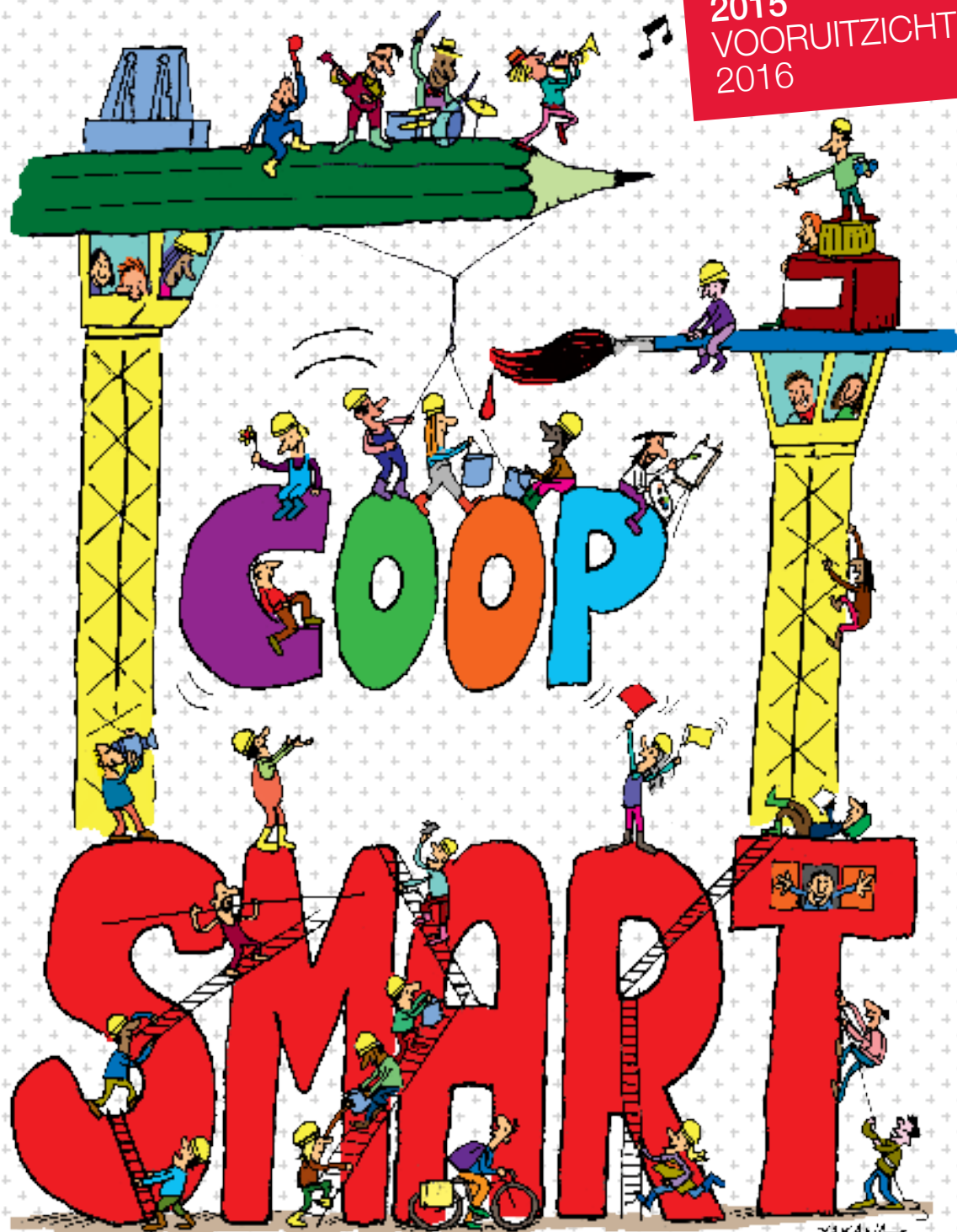
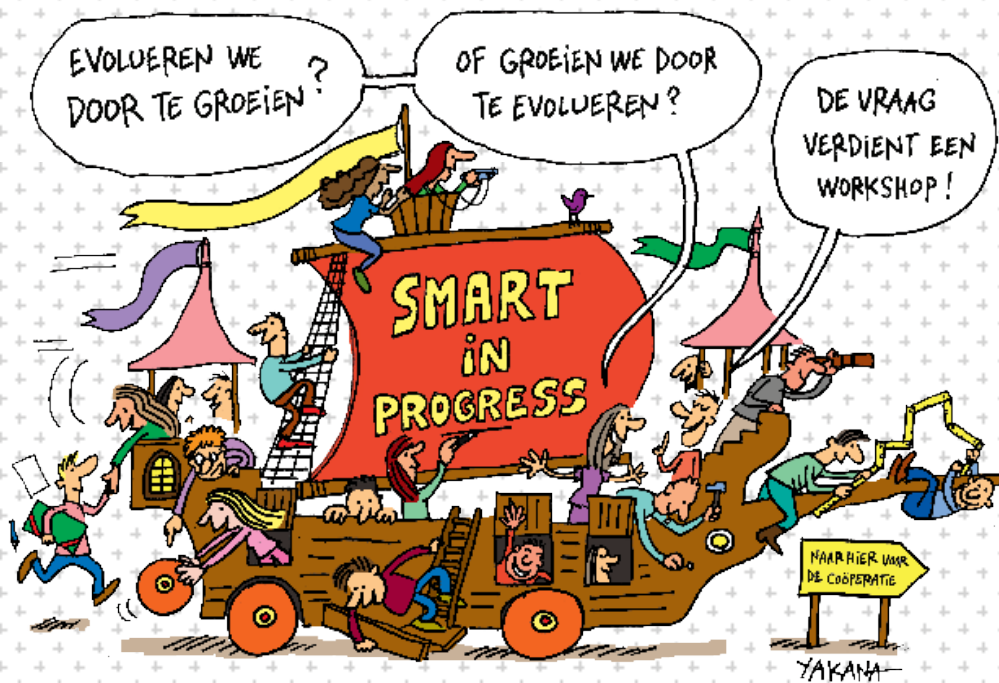

JAARVERSLAG
2015
VOORUITZICHTEN
2016

YAKANA

JAARVERSLAG
2015
VOORUITZICHTEN
2016

Inhoudstafel

EDITO	5
DEEL 1: ALGEMENE CONTEXT	
1. Een tweejarig actieplan	7
2. SMart in Progress: participatie zoals nooit tevoren	10
3. De onderneming in cijfers	12
4. Het jaar in enkele cijfers	15
DEEL 2: EEN ONDERNEMING IN DE SOCIALE ECONOMIE	
1. De tools: activiteiten en contracten	21
2. Verzekeringen en veiligheid en gezondheid op het werk	23
3. Financiële ondersteuning	25
4. Verhuur van bestelwagens	26
5. Vergoedingsfonds	27
DEEL 3: CREATIVE SPOTS	
1. Gedeelde ruimten	31
2. Middelpunt van culturele activering	34
DEEL 4: PERSOONLIJKE BEGELEIDING EN OPLEIDING	
1. Informatie en begeleiding	37
2. Juristen ten dienste van onze leden	39
3. Onderzoek en studies	40
4. Meer opleidingen voor een groter publiek	44
5. Ondersteuning voor kunstenaars	49
DEEL 5: EVENEMENTEN EN PARTNERSCHAPPEN	
1. Territoriale ontwikkeling	55
2. Partnerschappen & het lokale culturele leven	56
3. Ontmoetingen met leden: Meet&Connect	60
4. Hart boven Hard - Tout Autre Chose	61
DEEL 6: VAN DE GEWESTEN NAAR EUROPA	63
1. Een internationale groep	64
2. Samenwerken in verscheidenheid	66
3. Projecten over de grenzen heen	68
4. Actief in Europa	69
DEEL 7: ENKELE MARKANTE FEITEN	71
DEEL 8: ONZE PARTNERS	73

Het editoriaal van een activiteitenverslag komt altijd wat op hetzelfde neer. Ik moet toegeven dat het niet mijn favoriete bezigheid is, vooral omdat het een stijloefening betreft die doet denken aan een voertuig achteruitrijden met slechts één achteruitkijkspiegel.

Gelukkig kijken we ook vooruit naar 2016. Meerdere personen hebben bijgedragen aan het zorgvuldig samenstellen van de informatie in dit verslag.

De sociale transformatie die we op het oog hebben, is deel van een continuüm, constant in beweging. Zeker is dat de geschiedenis van onze organisatie er een is van verandering, aftasten, breuklijnen, maar ook een gekenmerkt door stabiele fundamenten en een waardensysteem dat opgebouwd werd rond principes van solidariteit en mutualisering.

De tijd nemen om te vertellen wat we gedaan hebben, hoe we dat deden en met welk resultaat, dient niet alleen om onszelf te verantwoorden of te voldoen aan de transparantievereisten die elke een beetje democratische organisatie zichzelf oplegt. Het dient ook om een spoor na te laten en als toetssteen voor de samenhang van onze acties of beslissingen.

Nauwgezet samen blijven beschrijven wat we gedaan hebben, voorkomt ook dat we afwijken van onze bepaalde koers en doelstellingen.

Het voorbije jaar was op alle vlakken uitzonderlijk. De hoogtepunten ervan staan in detail beschreven in dit verslag.

Ik besluit met een ontboezeming: de reden waarom ik met plezier een belangrijk deel van mijn energie investeer in SMart. Eerst en vooral omdat we er met het transformatieproces van SMart naar een coöperatieve structuur in geslaagd zijn om al onze stakeholders (leden, opdrachtgevers, permanente medewerkers, partners,...) te betrekken bij het participatieve project dat nu voldoende draagkracht heeft om op een duurzame manier verder te gaan, ook na de verandering van juridische structuur. Daarnaast omwille van het feit dat de nabijheid – of meer bepaald de band tussen onze technische structuur en het geheel van professionele gemeenschappen en sectoren die we bedienen, ons toelaat om snel te reageren en ons wendbaar aan te passen aan de huidige turbulente tijden. Zo denk ik aan de beslissing van de raad van bestuur om een vergoedingsfonds op te richten voor alle leden wiens opdracht en bijhorende vergoeding geannuleerd werden naar aanleiding van de aanslagen in Parijs en Brussel.

Om te eindigen wil ik graag de veerkracht van ons team van vaste medewerkers loven: de collectieve intelligentie, het vermogen om zichzelf voortdurend in vraag te blijven stellen en te weerstaan aan de dagelijkse verleiding om een eenvoudige bureaucratistische organisatie te worden.

DEEL 1 :
ALGEMENE
CONTEXT

Algemene context

1. Een tweejarig actieplan

In juni 2014 lanceerden we een tweejarig actieplan. Het plan loopt tot juni 2016 en omvat, vanwege een aantal knelpunten op het gebied van financiën en organisatie, een degelijke herstructurering van SMart.

EEN GEZOND FINANCIËEL PLAN

Om tot een gezondere financiële situatie te komen, werden een aantal grondige economische hervormingen doorgevoerd aan de uitgavenzijde. Zo werden de contracten met een aantal van onze leveranciers (verzekeringen, telefonie, enz.) opnieuw onderhandeld, de vastgoedkosten verlaagd en de loonmassa gestabiliseerd.

Langs de inkomstzijde werd de financiële input verhoogd. Verschillende dossiers werden sneller en efficiënter behandeld en de omzet die gegenereerd wordt door onze leden steeg. Bovendien verduidelijkten we de vele vragen - en de weergave ervan in ons systeem - rond de lastenvermindering voor Belgische werkgevers.

NAAR EEN EFFICIËNTERE ORGANISATIE

Ter verbetering van ons organisatie-model werden twee voorname veranderingen doorgevoerd. Enerzijds werd de verhouding tussen de adviesverleners en de andere teams opnieuw in evenwicht gebracht, zodat onze diensten op een meer directe manier hun weg zouden vinden naar onze leden. Eind 2015 vertegenwoordigden de adviesverleners 50% van het vast personeel, tegenover 35% eind 2013. Om deze verandering te realiseren werd het aantal medewerkers niet verhoogd, maar werd het huidige personeelsbestand heringedeeld in de verschillende diensten. Zonder twijfel leidde deze reorganisatie, die onze core business meer slagkracht gaf, tot betere financiële resultaten.

Anderzijds werd het geheel van ons organisatie-model uitgebreid herdacht. Het aantal hiërarchische niveaus werd zoveel mogelijk beperkt - voortaan werkt het personeel onder drie directies, zonder tussenpersonen - en werden er stappen gezet naar meer autonomie voor de afzonderlijke teams.

Eén van de voornaamste voordelen van deze herstructurering is onze verhoogde daadkracht bij de werving en het onthaal van nieuwe leden. We realiseerden een sterke stijging van het aantal inschrijvingen, dat met meer dan 22% toenam ten opzichte van 2014. Bovendien leidde onze reorganisatie tot een efficiëntere uitvoering van verschillende projecten.

NIEUWE DOELGROEPEN

De vraag rond de doelgroepen en sectoren waarvoor SMart moet instaan, speelt al langer een rol. Regelmatig zoeken we de balans tussen 'verbreding en beperking'. Zo beperkten we in 2011 onze diensten tot de creatieve beroepen. Vanuit strategisch oogpunt hebben we nadien onze werking weer opengetrokken naar nieuwe activiteitensectoren want, zo blijkt, kunstenaars wensen onze diensten ook te gebruiken voor de activiteiten die ze naast hun artistieke projecten uitvoeren. Het gaat dan om projecten die van belang zijn voor hun economisch welzijn, en dus ook voor hun artistieke bezigheden.

Bovendien werden talrijke, niet-artistieke beroepen altijd al onthaald bij SMart: journalisten, docenten, vertalers, enz. Toch werden deze beroepen nooit voldoende in rekening gebracht. Met andere woorden: we verbreden onze organisatie niet per se naar nieuwe beroepen, maar we verbeteren de reeds bestaande diensten voor deze beroepen die al van bij het begin hun gading vonden bij SMart. Daarom startten we meerdere samenwerkingen met de instellingen die deze beroepen vertegenwoordigen, om zowel voor de beroepen als voor de kunstenaars een evenredige service aan te bieden.

We waren overigens verrast door de resultaten van een survey die we aan onze leden voorlegden in het kader van SMart in Progress. Zo stelden we vast dat onze leden een voorsprong op ons namen en een grote meerderheid vindt dat we ons moeten openstellen voor iedereen die gebruik wil maken van onze diensten¹.

We vinden deze beroepen vooral terug in de dienstensector en in de artisanale productie. Maar wat ons vooral opvalt als verbindende factor binnen deze beroepen is de vraag rond arbeidsrelaties. De meerderheid van onze leden wenst autonoom te werken en wil daarbij een commerciële (en dus geen ondergeschikte) relatie aangaan met hun opdrachtgevers. Toch zien zij zichzelf niet als ondernemers, maar als werkers die willen kunnen leven van hun werk. Bovendien merken we dat onze leden steeds meer met elkaar gaan samenwerken. Je hoeft immers geen ondergeschikte werknemer meer aan te werven wanneer je simpelweg een ander lid kan uitbetalen via een budgetoverdracht tussen Activiteiten.

Deze evolutie duidt niet enkel op een veranderende realiteit, maar ook op een veranderend paradigma. SMart evolueerde stapsgewijs van een onderneming die diensten aanbiedt naar een gedeelde structuur die diensten mutualiseert. Het aanbieden van onze diensten blijft zeker en vast een prioriteit, maar we stellen vast dat onze leden steeds vaker onze diensten gebruiken om hun activiteiten binnen onze onderneming verder te ontwikkelen. Deze trend werd duidelijk zichtbaar sinds we gingen experimenteren met contracten van onbepaalde duur voor sommige leden (zie verder: p. 13).

¹ De vraag was: In de toekomst moet SMart er zijn voor:

- uitsluitend kunstenaars en creatieve werkers: 26,3%
- alle freelancers: 32,3%
- iedereen die er gebruik van wil maken: 41,4%.

Voor het volledige survey, zie: <http://smartbe.be/media/uploads/2015/07/Quel-avenir-pour-SMart-RESULTATS.pdf>

Het fenomeen van uberisatie zorgde voor een nieuw publiek debat: nooit eerder werd er zoveel gedebatteerd over arbeid en tewerkstelling. Ons antwoord hierop is dat wij op zoek gaan naar het tegendeel van uberisatie. Onze doelstelling is om ondergeschikte arbeid te hervormen naar autonome arbeid: smartisatie. Wij werken dus in omgekeerde richting en geven autonome werkers de mogelijkheid om een sociale bescherming op te bouwen die overeenkomt met die van de loontrekkende.

OP WEG NAAR MEER SAMENWERKING

In 2014 werd beslist om SMart om te vormen tot een coöperatieve vennootschap. We willen niet enkel de juridische statuten, maar ook onze relatie met de leden, onze bedrijfsorganisatie én onze economische transparantie hervormen. Dit proces werd al ingezet zonder te wachten op het nieuwe juridische statuut. Zo verbeterden we onze informatieverbreiding

en legden we onszelf belangrijke vragen voor tijdens debatten en workshops. Er werd meer ingezet op permanente vorming, zodat de overgang naar onze coöperatieve structuur zich niet zou beperken tot een juridisch-financiële formaliteit. We beogen een degelijk uitgebouwd overgangsproces waarbij onze volledige achterban betrokken raakt.

2. SMart in Progress: participatie zoals nooit tevoren

In juni 2015, tijdens onze laatste algemene vergadering, werd het project SMart in Progress gelanceerd. Tijdens SMart in Progress wordt ons ondernemingsproject geherdefinieerd in het kader van de naderende overgang naar een coöperatieve vennootschap.

Deze verandering roept natuurlijk vele vragen op, bijvoorbeeld over de samenstelling van onze nieuwe structuur. We moeten samen een nieuw bestuursmodel uitdenken, een nieuw economisch model installeren dat de duurzaamheid van onze onderneming moet waarborgen, onze doelgroep definiëren (rekening houdende met onze historische basis van de creatieve beroepen) en, ten slotte, onze diensten ter beschikking stellen aan onze leden.

Vanaf het begin hebben we dit project bewust opengetrokken naar onze ledengemeenschap, naar de vele opdrachtgevers (waaronder we ook ondernemingen vinden die opgericht werden door vroegere leden), naar onze institutionele en economische partners en naar ons vast personeel. Al snel nam SMart in Progress ongeziene dimensies aan: op 10 maart 2016 - het project bestond toen negen maanden - werden al 1.700 personen direct of indirect gemobiliseerd in het kader van SMart in Progress.

DE WORKSHOPS

In vier werkgroepen werd gebrainstormd over een bijhorende kernvraag:

- ❶ Naar een coöperatie: voor wie en met wie?
- ❷ A sharing economy: een haalbaar economisch model?
- ❸ Je activiteit ontwikkelen: hoe? Met welke middelen?
- ❹ Een gedeelde en participatieve onderneming. Is dit wel realistisch?

Deze werkgroepen zijn het resultaat van zes maanden ononderbroken denkwerk. Binnen elk thema werden verdiepende vergaderingen gehouden en werd uitgebreid werk verricht rond documentatie, reflectie, positionering, enz. Vanwege onze vier kernthema's kregen we de kans om kennis te maken met andere solidaire structuren zoals L'Escaut, een architectencollectief dat al sinds 1989 actief is in het Brusselse. We

maakten ook kennis met Samen Sterker, een coöperatieve uit het Gentse en met LaGrappe, een co-workingspace te Lille.

De discussies en het denkwerk rond onze vier thema's heeft geleid tot een reeks aanbevelingen die aan de Raad van Bestuur van SMart zullen worden voorgelegd.

Naar aanleiding van de vragen, die unaniem naar voren kwamen uit de verschillende workshops, werd duidelijk dat we onze denkoefening moeten doorzetten ook na 28 juni 2016. Een nieuw ondernemingsmodel ontwikkelen en presenteren aan tientallen duizenden leden, rekening houdend met de participatieve democratie die onze onderneming typeert, is enkel mogelijk via ononderbroken work in progress. Ons werk zal dus blijven evolueren, zal zich blijven aanpassen en zal samen met onze community gebeuren.

DE WRITINGS

In het kader van onze permanente vorming werkten we samen met Belgische, Franse en Nederlandse academici. Zij leverden ons originele, thematische bijdragen over de topics die onze onderneming aanbelangen. Met hen aan onze zijde verzamelden we inzichten over de civiele samenleving, het politieke en het middenveld, alsook getuigenissen over de coöperatieve economie. We gingen bovendien in gesprek met een aantal leden, over de manier waarop zij ons project ervaren. De teksten, steeds vertaald naar het Nederlands en het Frans, werden besproken tijdens de workshops, gepost op onze blog en verspreid via onze website, sociale netwerken en via de kanalen van onze partners. Ze zijn nog steeds beschikbaar via: <http://smartbe.be/nl/smart-progress-3/de-writings/>

DE "SMALL TALKS"

Small talks: deze term duidt op informele ontmoetingsmomenten op het terrein. De small talks vonden plaats in alle steden waar SMart actief is. Zo kregen onze leden, partners en personeel - en in principe iedereen met interesse voor het project - de kans om deel te nemen aan een debat in zijn of haar buurt. De

deelnemers konden er de stand van zaken van de workshops bespreken, hun meningen delen en netwerken. Er vonden in totaal 10 small talks plaats in Luik, Doornik, Charleroi, Antwerpen, Gent, Bergen, Louvain-La-Neuve en Brussel, waarmee we meer dan 150 deelnemers hebben bereikt.

DE BLOG

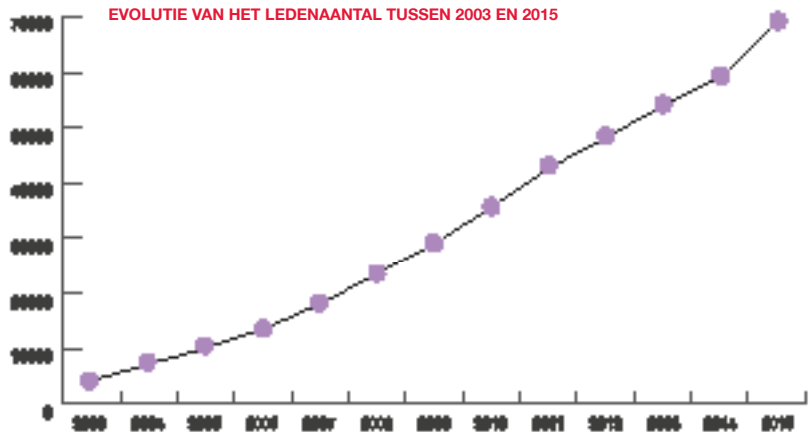
De tweetalige blog is een online zone die bereikbaar is via onze website, gestructureerd rond de vier thema's en hun bijhorende kernvragen, waarover men online in dialoog kan gaan.

De blog fungeert in principe als een archief voor SMart in Progress. Alles wat er geschreven, gezegd of gedacht wordt in het kader van SMart in Progress (verslagen van vergaderingen, analyses, interviews, commentaren, foto's, enz.) komt er terecht: <http://blog.smartbe.be>

3. De onderneming in cijfers

LEDEN EN ONDERBROKEN ARBEID

Sinds haar oprichting in 1998 maakt SMart deel uit van de sociale economie. Zoals de tabellen hieronder aangeven, blijft het ledenaantal stijgen. We merken ook een toenemend gebruik van de tool 'Activiteiten', waarmee leden hun loopbaan op een autonome manier kunnen organiseren. Eind 2015 telden we ca. 70.000 leden sinds de oprichting.

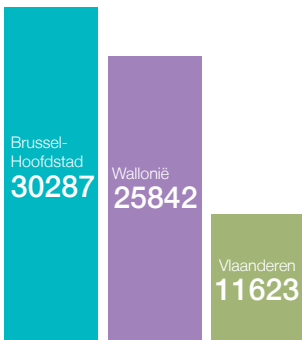

TOTAAL AANTAL LEDEN
DAT IN BELGIË VERBLIJFT

67 772

TOTAAL AANTAL LEDEN

69 188

LEDENAANTAL PER REGIO

In 2015 kwam het aantal contracten van korte duur dat gepresteerd werd via SMart overeen met **511.587 aangegeven werkdagen**, voltijds of deeltijds. Op een werkjaar van 220 dagen komt dit overeen met **2.325 voltijdse equivalenten**. We zijn hierdoor de belangrijkste werkgever in België voor de creatieve en culturele sector.

In vijf jaar tijd, van 2011 tot en met 2015, hebben meer dan **35.000 verschillende personen** een beroep gedaan op de diensten van SMart. Dit komt overeen met **één persoon per 150 Belgen**.

VAN PERSONEEL NAAR LID

Net als in 2014 namen een aantal personeelsleden nieuwe functies aan in het kader van onze reorganisatie. Sommigen sloten zich aan bij het team van adviesverleners, anderen richtten zich op projecten rond strategie en ontwikkeling.

Onze teams werken bovendien steeds meer autonoom. Dat vraagt natuurlijk om een bepaalde discipline, maar onze teams weten zich in toenemende mate in deze werkwijze te vinden.

Van tijdelijke arbeid naar contracten van onbepaalde duur

De voornaamste innovatie van 2015 vinden we in de aanwerving van leden met contracten van onbepaalde duur. Dit pilootproject maakt deel uit van onze kernmissie, namelijk om stabiliteit te creëren in de wereld van het projectwerk. Leden die werken met contracten van onbepaalde duur zien hun leven administratief een stuk makkelijker worden (men moet immers geen contracten meer ingeven), hun inkomsten blijven constant doorheen de tijd, ze worden niet meer als 'werkloos' beschouwd en hun sociale stabiliteit wordt versterkt aangezien ze, bijvoorbeeld, makkelijker een lening kunnen aangaan.

Concreet stelden we een contract van onbepaalde duur voor aan 9 leden uit verschillende sectoren (infografisme, journalistiek, enz.). Deze leden werden geselecteerd in Brussel, Luik en Bergen, op basis van de regelmatigheid van hun activiteiten en hun omzetcijfer. De arbeidstijd is verschillend voor elk van deze leden maar bedraagt steeds een halftijds equivalent of meer. Twee leden maakten echter een einde aan hun contract: het ene lid stopte in 2015 vanwege het wegvallen van een belangrijke inkomstenbron, het

andere lid stopte begin 2016 omdat het elders werd aangeworven.

Tijdens het eerste semester van 2016 trokken we hierover de eerste conclusies. De toegangsvoorwaarden en de selectiecriteria voor potentiële leden met een contract van onbepaalde duur werden formeel vastgelegd en de adviesverleners werden vertrouwd gemaakt met dit nieuwe project. Onze doelstelling is dat dit project zich gaandeweg zou kunnen uitbreiden naar iedereen die aan de toelatingsvoorwaarden voldoet.

Profiel van het vast personeel

- Totaal van 165 werknemers of 145,1 voltijdse equivalenten. 1 werknemer werd aangeworven onder het Activaplan (herinschakelingsprogramma voor werklozen) en 5 werknemers werden aangeworven binnen het Waalse stelsel Aides à la Promotion de l'Emploi (APE).
- Verdeling: 93 vrouwen / 72 mannen
- Er werken ook 2 stagiaires via een beroepsinlevingsovereenkomst.

PERMANENTE FORMING

Zoals elk jaar had het vast personeel van SMart in 2015 de mogelijkheid om deel te nemen aan opleidingen in functie van hun behoeften. Tot de onderwerpen behoren: de sociale economie, netwerking, dataverwerking, bemiddeling, veiligheid, brandpreventie, BTW, sociale kwesties en een cursus Engels.

85 vaste werknemers, oftewel meer dan de helft van het personeel, nam in 2015 deel aan ten minste 1 opleiding. Het merendeel van de opleidingen werd intern georganiseerd.

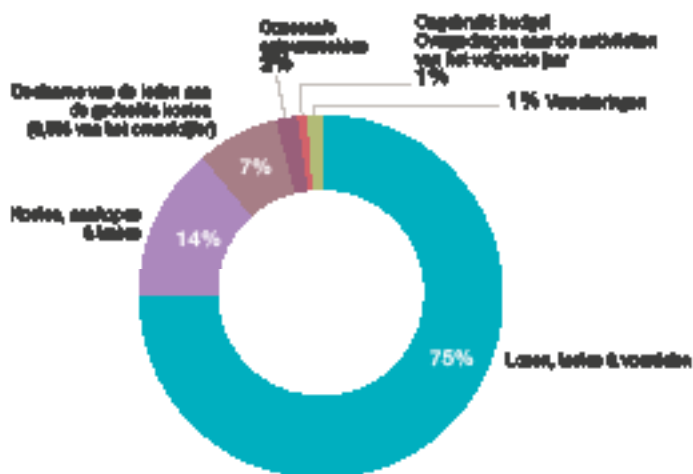
Verscheidende van onze opleidingen zijn specifiek gericht aan de adviesverleners: informatie rond verzekeringen, financiële behoeften binnen de Activiteiten, internationale mobiliteit, auteursrechten en projectbeheer. Met deze laatste opleidingen willen we de competenties van de adviesverleners versterken opdat zij de leden nog beter kunnen begeleiden bij het financiële beheer van hun project. Bepaalde adviesverleners namen deel aan opleidingen die specifiek voor onze leden worden georganiseerd. In het kader van deze permanente vorming werd er, ten slotte, nog een 'uitwisseling van beste praktijken' rond assertiviteit gehouden.

4. Het jaar in enkele cijfers

Onderstaande grafieken en tabellen geven het afgelopen jaar weer in een aantal cijfers. In 2015 stuurden we facturen uit voor een bedrag van 122 miljoen euro. Dit bedrag geeft de activiteit van onze leden weer en steeg aanzienlijk ten opzichte van 2014. De administratieve afhouding van 6,5% vormt de belangrijkste bron van inkomsten (43%) binnen de begroting van Smart.

BUDGET VAN DE ACTIVITEITEN VAN DE LEDEN

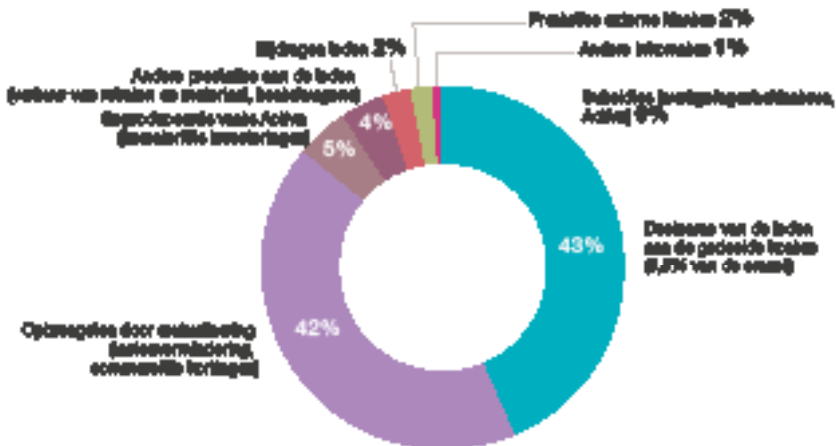
	2014		2015	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Inkomsten	117 182 062		122 904 791	
Omzet "contracten"	51 580 196	44	50 831 046	41,1
Omzet "activiteiten"	65 601 866	56	72 073 745	58,9
Lasten	117 182 062		122.671.712	
Deelname van de leden aan de gedeelde kosten (6,5% van het omzetcijfer)	7 507 306	6	8 083 372	7
Verzekeringen	1 325 643	1	1 394 018	1
Concessie auteursrechten	2 048 842	2	2 784 951	2
Kosten, aankopen & lasten	20 656 547	18	17 473 965	14
Lonen, lasten & voordelen	82 083 156	70	92 149 043	75
Ongebruikt budget / Overgedragen naar de activiteiten van het volgende jaar Opmerking: bevat het deel van de omzet dat overgedragen wordt naar het volgende jaar	3 560 568	3	786 363	3

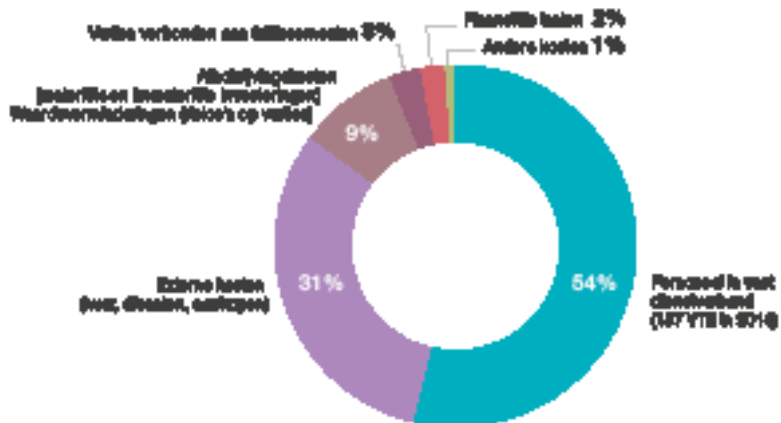
BUDGET EIGEN AAN DE SMART-STRUCTUUR

Wanneer we spreken over het 'budget eigen aan de Smart-structuur', beschouwen we alleen het deel verbonden aan de gedeelde diensten (onthaal, advies, lokalen, studies, opleidingen, enz.). Om onduidelijkheid te vermijden laten we bewust het budget van de activiteiten van onze leden achterwege.

Inkomsten	2014	%	2015	%
Deelname van de leden aan de gedeelde kosten (6,5% van de omzet)	7 507 306	54	8 083 372	43
Bijdragen leden	185 616	1	347 319	2
Andere prestaties aan de leden (verhuur van ruimten en materiaal, bestelwagens)	679 139	5	677 732	4
Prestaties externe klanten	219 278	2	456 490	2
Opbrengsten door mutualisering (lastenvermindering, commerciële kortingen)	3 504 422	25	7 820 399	42
Subsidies (werkgelegenheidssteun, Activa)	96 040	1	51 726	0
Geproduceerde vaste Activa (immateriële investeringen)	1 295 230	9	996 077	5
Andere inkomsten	501 651	4	259 458	1
TOTAAL	13 988 682	100	18 692 573	100

Kosten	2014		2015	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Externe kosten (huur, diensten, aankopen)	4 975 959	31	4 961 834	31
Personeel in vast dienstverband (157 VTE in 2014, 145 in 2015)	8 219 170	52	8 579 033	54
Afschrijvingskosten (materiële en immateriële investeringen) Waardeverminderingen (risico's op verlies)	1 237 037	8	1 502 978	9
Financiële lasten	397 341	2	398 419	2
Verlies verbonden aan faillissementen	841 074	5	509 568	3
Andere kosten	256 167	2	81.168	1
TOTAAL	15 926 748		16 033 000	100
Winst of verlies	-1 938 067		+2 659 573	

Communicatie: de cijfers voor 2015

437 401

bezoekers op onze site

71 857

sessies op SMartagora

626

Facebook posts

205

tweets

7

persberichten

58

artikels en interviews

101

mailings

255

foto's op Instagram

DEEL 2:
EEN
ONDERNEMING
IN DE SOCIALE
ECONOMIE

Een onderneming in de sociale economie

1. De tools: activiteiten en contracten

De gebruikers van onze diensten zijn meestal autonome werkers die zelf hun professionele loopbaan beheren. Ze staan in direct contact met hun klanten en opdrachtgevers. Onze tools voor het beheer van contracten en Activiteiten werden ontwikkeld om aan hun specifieke kenmerken te voldoen.

Ze bieden hen de mogelijkheid om sociale rechten op te bouwen of te behouden door hun prestaties makkelijk en in alle veiligheid aan te geven. Voordeel is dat hun loon gegarandeerd wordt uitbetaald zonder dat ze zich moeten zorgen maken over slechte betalings. Ze kunnen ook gebruik maken van een voordelige individuele verzekering (zie lager).

CONTRACTEN

Het contract is het eerste instrument dat we sinds ons bestaan ontwikkeld hebben om het onze leden mogelijk te maken hun opdrachten op een autonome manier te beheren. De leden kunnen hierbij een aantal parameters zelf bepalen, zoals het percentage bedrijfsvoorheffing dat het beste past bij hun persoonlijke situatie. Dankzij de online simulator kan je het bedrag van de vergoeding op voorhand berekenen. Het loon is steeds gegarandeerd en de betaling vindt plaats binnen 7 werkdagen na het uitvoeren van de prestatie. Wij zorgen voor het innen van alle bijdragen, het opstellen van de fiscale fiches en het formulier C4.

Sinds 1 januari 2015 hebben we binnen Verenigde Producties een nieuw contract ontwikkeld om werk makkelijk te kunnen factureren aan een opdrachtgever. Eén enkele invoer maakt het mogelijk een bestelbon (waarvan het lid en de opdrachtgever een exemplaar bewaren), het contract tussen de werknemer en Verenigde Producties en eventueel een onkostennota op te stellen.

Daarnaast blijft het Interimpaleis als Sociaal bureau voor kunstenaars creatieve werkers en andere profielen onthouden die voor een opdrachtgever werken.

Een aantal evoluties in 2015 in onze informaticatools:

- Bepaalde documenten die vroeger manueel werden goedgekeurd door de adviesverleners, worden nu automatisch gevalideerd.
- De nieuwe interface voor onkostennota's van de leden met een Activiteit werd gebruiksvriendelijker.

We denken na over het verder automatiseren van onze dienstverlening en over een elektronische facturatie.

We hebben een aantal procedures op punt gezet voor een makkelijkere en systematische vordering van de openstaande bedragen.

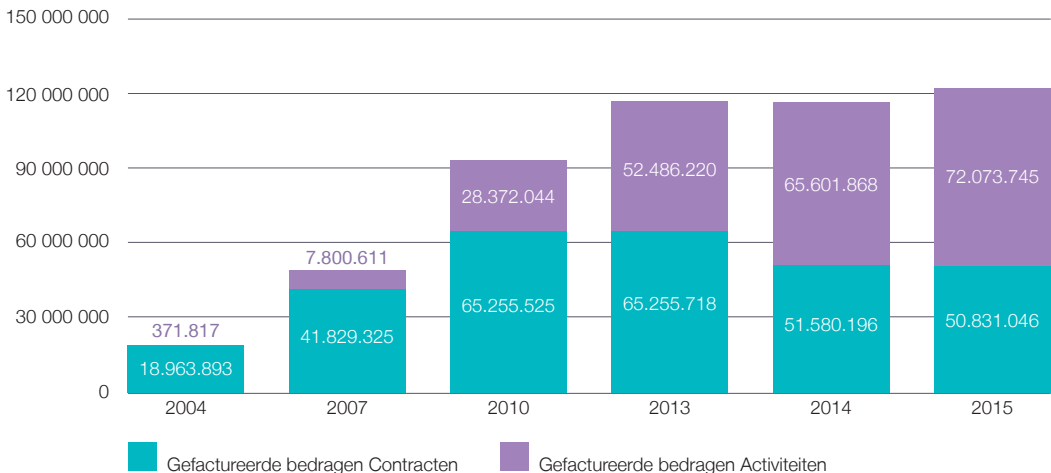
DE ACTIVITEITEN

Een Activiteit is een ministructuur waarmee je prestaties kan factureren en organiseren, en op een veilige en legale manier je administratie kan regelen, binnen de sociale bescherming van het werknemersstatuut.

Concreet kan je via de Activiteit, dankzij het loon dat je ontvangt voor je werk, je projectbudget aanvullen en investeren in nieuwe projecten zonder je hiervoor een vzw of organisatie moet oprichten.

Het is aangepast aan de noden van werkers die verschillende activiteiten combineren en voornamelijk als autonome werkers (zonder gezag of band van ondergeschiktheid) functioneren. Het laat de samenwerking in een collectief toe. Je kan ermee factureren aan klanten, bestelbonnen opstellen, met andere freelancers samenwerken, professionele onkosten terugbetalen, auteursrechten factureren of subsidies innen, werken verkopen... De beheerders van een Activiteit krijgen een persoonlijke begeleiding van onze adviesverleners die hen ondersteunen bij het beheer van hun projecten.

Het aandeel van de Activiteiten binnen de omzet van SMart blijft gestaag groeien. Voor de eerste keer in 2014, zijn de gefactureerde bedragen voor de Activiteiten hoger dan die van de contracten. Deze kanteling die nog duidelijker wordt in 2015, duidt erop dat SMart steeds meer een gedeelde onderneming is, waarbinnen de leden via hun activiteit hun volledige professionele project kunnen ontwikkelen.

2. Verzekeringen en veiligheid en gezondheid op het werk

Het beveiligen van een loopbaantraject is een prioriteit voor SMart. Naast de wettelijk verplichte verzekeringen (arbeidsongevallen) hebben we het pakket uitgebreid met verzekeringen 'privé-leven' en een verzekering 'Business mobility' tijdens professionele verplaatsingen in het buitenland.

Het akkoord dat we met onze verzekeraars AXA en Ethias hebben gesloten laat onze leden toe gebruik te maken van de vier volgende verzekeringen:

- Een verzekering 'arbeidsongevallen op de weg van en naar het werk': voor de ongevallen tijdens de gepresteerde dagen onder SMart-contract.
- Een verzekering 'privé-leven': voor de ongevallen op de dagen waarop het lid niet onder SMart-contract werkt en dit voor de duur van één jaar, van datum tot datum. Bij elk contract dat

volgt, wordt de dekking automatisch verlengd voor een volledig jaar.

- De verzekering 'Business Mobility' is een bijstandsverzekering tijdens professionele missies in het buitenland, verplaatsingen en de dagen dat je niet aan het werk bent zijn inbegrepen.
- Een verzekering 'burgerlijke aansprakelijkheid': voor de schade veroorzaakt aan derden (fysiek en materieel).

We streven ernaar om de leden te sensibiliseren over de risico's bij de uitoefening van hun beroep. Hiertoe stellen we informatie ter beschikking met betrekking tot de veiligheid en gezondheid op het werk. Bij het ingeven van hun contract, moeten de leden ons op de hoogte brengen of hun activiteit risico's inhoudt. Voor sommige functies is een medisch onderzoek verplicht.

Met het oog op een langetermijnvisie en de duurzaamheid van ons project, is het ook essentieel dat werk voor iedereen in zo veilig en gezond mogelijke omstandigheden kan verlopen.

Terwijl de materiële gevolgen van een arbeidsongeval makkelijk kunnen becijferd worden en een deel van de schade wordt terugbetaald door onze verzekeringen, eventueel aangevuld met andere polissen, staat er op de menselijke gevolgen van een ongeval geen prijs: risico op permanente ongeschiktheid, zijn/haar activiteit niet meer te kunnen uitoefenen zoals voordien, met een zware impact op het sociaal leven...

Naast een verzekeringsbenadering, hebben we ook de ambitie om te evolueren naar een preventiecultuur in de hele SMart-gemeenschap (leden, klanten, partners). Een nieuw preventieplan dat werd opgesteld voor de komende 4 jaar (2016 – 2020) focust op alle betrokkenen (leden, vaste werknemers, klanten en partners) binnen onze community. We werken momenteel aan een bewustmaking en opleiding van de teams op het terrein zodat ze de leden kunnen begeleiden bij de identificatie en het voorkomen van risico's bij hun activiteiten.

In 2015 gebeurden er 51 ongevallen op de arbeidsplaats en 11 ongevallen op de weg van en naar het werk. Deze hebben in totaal geleid tot 1262 dagen arbeidsongeschiktheid. Er werd een bedrag van 150.305€ uitgekeerd. Bij dit bedrag moet er nog een reservebedrag worden toegevoegd van 1.479.600€ om eventuele evoluties in de dossiers op te vangen.

Bepaalde activiteiten zijn meer risicovol dan andere. 50% van de arbeidsongevallen waren verbonden met dans, acrobatie en circus, het manueel hanteren van lasten of verkeerde bewegingen. Andere veelvoorkomende oorzaken van ongevallen zijn valpartijen (14%) en fietsongevallen (10%).

Wat de ongevallen op de weg van en naar het werk betreft, is meer dan de helft te wijten aan fietsongevallen (55%) en 36% aan auto-ongevallen.

Bij 33 gevallen is de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid tussengekomen. Op het moment van het ter perse gaan, beschikten we nog niet over het totale bedrag van de vergoedingen.

3. Financiële ondersteuning

LEASING

SMart riep een reeks praktische oplossingen in het leven om de leden te ondersteunen in hun directe financieringsbehoeftes. Zo kunnen managers van een Activiteit op hun vraag het door ons gekochte materieel leasen. Zo kunnen ze gebruik maken van materieel dat ze anders niet hadden kunnen gebruiken. Het gaat meestal om aankopen die te maken hebben met informatica of materieel voor audiovisueel werk of fotografie.

De aanvragen zijn redelijk stabiel, zelfs al stellen we in 2015 een daling van het aantal leasings vast, zeer waarschijnlijk te wijten aan het feit dat het bedrag van de aankopen die toegestaan zijn via onkostennota van 250€ naar 1000€ werd opgetrokken. Wanneer de bedragen klein zijn, kan het interessanter zijn om het materieel dat men nodig heeft onmiddellijk aan te kopen zonder een leasing aan te gaan. De gemiddelde waarde van de contracten is gevoelig verhoogd (+13,50%) en we hebben op een iets langere termijn geleend dan in 2014 (14 maanden in plaats van 13).

Periode	dec 2015	dec 2014	dec 2013
Nieuwe contracten tijdens het jaar	335	368	395
Het aantal lopende leasings	202	185	221
Totale waarde van de uitstaande bedragen	€ 390.842	€ 304.685	€ 296.823
Totale waarde van de contracten /aanvullingen	€ 634.376	€ 512.691	€ 596.821
Gemiddelde duurtijd van een leasing (in maanden)	14	13	12
Gemiddelde waarde van een contract	€ 3.140	€ 2.771	€ 2.700
Gemiddeld maandelijks bedrag	€ 263	€ 285	€ 276
Gecumuleerde interesten sinds het begin van het jaar	€ 19.337,52	€ 16.555,18	€ 17.423,66

PUSH!

In 2012 lanceerde SMart het crowdfundingplatform: Push.

SMart wilde daarbij de andere bestaande platformen niet beconcurreren maar haar leden een aanvullende dienst bieden en hen persoonlijk begeleiden bij het zoeken naar aanvullende financiering en fondsen. De leden kunnen op deze manier volop gebruikmaken van het internet als directe toegangspoort voor participatieve financiering.

Er werden in 2015 twee campagnes gelanceerd via het platform. De ene is geslaagd, de andere niet. Het doel was om de gebruiksvriendelijkheid van de website en de noden van de projectbeheerders te evalueren.

De meeste crowdfundingcampagnes focussen op de voorverkoop van cultureel

werk. Een van de troeven van Push is de begeleiding van de projectleider door onze adviesverleners (communicatieplan en budget, evaluatie van de haalbaarheid, advies,...) en de begeleiding bij de aangifte van de inkomsten van de campagne. Dit heeft een belangrijk voordeel als de tegenprestatie in feite een voorverkoop betreft. De projectleider moet in dat geval immers een BTW-aangifte doen en vermits Push verbonden is met de Activiteit van het lid, zorgen wij voor alle aangiften. Push! biedt op deze manier dus een integrale oplossing.

Momenteel blijft het platform een dienst in een experimenteel stadium en we houden rekening met de analyse van de gebreken tijdens de eerste campagnes vooraleer we een nieuwe versie lanceren die gebruikt kan worden door een groot aantal mensen.

4. Verhuur van bestelwagens

De laatste jaren ontwikkelde SMart een verhuurdienst van bestelwagens, met 6 voertuigen aangepast aan verschillende soorten opdrachten (concerten en optredens, vervoer van kunstwerken, verhuis van een studio, vervoer van draaitafels...).

Deze dienst voor leden en opdrachtgevers kende veel succes. In 2015 registreerden we 172 huurcontracten voor de vijf voertuigen in Brussel. We hebben echter na verloop van tijd gemerkt dat het niet evident is om de continuïteit van deze dienstverlening te verzekeren. Daarom hebben we besloten om de dienstverlening in 2016 stop te zetten, behalve voor één van de bestelwagens waarvan het beheer permanent is toevertrouwd aan een Luikse organisatie, één van onze partners bij het Centre des Tanneurs (www.jauneorange.be/vanfr).

5. Vergoedingsfonds

ZODAT NIEMAND WORDT VERGETEN

De aanslagen in Parijs in november 2015 en het instellen van dreigingsniveau 4 in België hebben geleid tot een duidelijke vertraging van de economische activiteit. In Brussel hebben de sluiting van theaters en bepaalde onderwijs- en opleidingsinstellingen, de annulering van verschillende events, concerten en geleide bezoeken, conferenties een zware impact gehad op de resultaten van de organisatoren. Deze ondernemingen zijn grote afnemers van werkers met tijdelijke contracten,... Deze crisissituatie bracht dus een heleboel annuleringen van dit soort jobs met zich mee.

We hebben onderzocht welke verliezen de honderden leden die in dit geval waren, hebben geleden. En hebben vervolgens de beslissing genomen om een vergoedingsfonds op te richten

voor alle leden waarvan de opdracht geannuleerd werd.

Gelijktijdig hebben we via onze afgevaardigd bestuurder een oproep verstuurd naar de politieke verantwoordelijken (ministers van cultuur van de Franse en Vlaamse gemeenschap, de minister-president en de minister van economie en werk van het Brussels Hoofdstedelijk gewest) en naar de vertegenwoordigers van instellingen en grote bedrijven die de tijdelijke opdrachten en missies van deze werknemers hebben afgelast. De verenigingen en federaties actief in deze sectoren, evenals de sociale bureaus voor kunstenaars en interimkantoren werden gecontacteerd om onze oproep mee te ondersteunen zodat niemand aan de kant zou blijven staan.

Het initiatief werd opgepikt in de pers en kreeg heel wat publieke weerklank. Behalve de directe reactie op de gevolgen van de tragische gebeurtenissen, rijst ook de vraag naar een betere

beveiliging van de loopbaan van freelancers en andere werkers in contracten van korte duur. Het is een pleidooi om op het hoogste politieke niveau ook met hen rekening te houden.

CONCRETE SOLIDARITEIT

De operatie werd op 10 december 2015 opgestart. We hebben 114 aanvragen tot vergoeding ontvangen. 103 dossiers van leden werden positief beoordeeld en vergoed. 5 dossiers werden geweigerd (het ging om duidelijke pogingen tot misbruik van personen die nooit via SMart hebben gewerkt). Bij de andere dossiers werd er niet meer gereageerd op onze vraag naar meer informatie. Het totale bedrag van de gestorte vergoedingen bedraagt 21.958 €.

Het vergoedingsfonds werd terug in gang gezet in 2016 bij de aanslagen van 22 maart.

COWORKING

Creative Spots

SMart heeft de afgelopen jaren ingezet op coworking voor de creatieve beroepen. De organisatie ontwikkelde een aantal immobiëlprojecten, enerzijds om te voldoen aan de eigen noden, en anderzijds om gedeelde ruimten en diensten aan verschillende partners te kunnen aanbieden. Op deze manier kunnen de diensten, die anders moeilijker toegankelijk zijn, aan een lager tarief aangeboden worden.

1. Gedeelde ruimten

In tegenstelling tot de klassieke verdeling in de industriële wereld, zetten deze ruimten in op de deeldynamiek, de nabijheid tussen de gebruikers en de kruisbestuiving tussen projecten.

Verschillende verenigingen en creatieve ondernemers huren bureaus in de gebouwen van de Emile Feronstraat te **Sint-Gillis**. Het gaat meer bepaald om de vzw Culture et Démocratie, dat hun documentatiebronnen met ons deelt. Sinds kort brengen we ook de vzw Bah Voyons! onder, die het project Kilti heeft opgestart en “culturele manden” aanbiedt aan haar abonnees, naar het voorbeeld van de biologische groentenpakketten. We werken daarnaast nauw samen met onze bureaus van de Europese denktank “Pour la solidarité”. Met hen organiseerden we verschillende rondetafelgesprekken in diverse steden in Wallonië over de banden tussen cultuur en sociale economie. Er is ook steeds meer wisselwerking met SAW-B. Hun cel CoopCity gaat onze gebouwen betrekken, in afwachting van hun nieuwe gezamenlijke ruimte.

In Bergen is er het **Centre des Belneux**, opgericht tijdens het bruisende culturele en artistieke jaar “Mons 2015”. Het centrum met 19 werkplaatsen vierde onlangs zijn eerste verjaardag. Deze karaktervolle woning met tuin verrent haar bewoners met 300 m² bureaus én een vergaderzaal. Haar lokalen worden voornamelijk bezet door verenigingen. De vergaderzaal wordt geregeld gehuurd voor diverse activiteiten.

Les Tanneurs in Luik vierden hun vijfjarig bestaan met een debat over gedeelde ruimten en een gidsbeurt door enkele plekken in de stad. Dit evenement gaf eveneens aanleiding tot de publicatie van het blad “7 espaces Liège”, en de bijhorende creatie van een netwerk van gedeelde ruimten. Tot dit netwerk behoort ook de Brasserie Haecht, waarvan we één verdieping tot onze beschikking kregen van de stad, op voorwaarde dat we ze zouden herinrichten tot ateliers voor creatieve beroepen.

Ook in Luik droeg SMart mee bij tot de oprichting van **DynamoCoop**, een coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk, waar SMart ook aandeelhouder van is. De coöperatie heeft als missie om groepsaankopen van infrastructuur mogelijk te maken voor het ontvangen, faciliteren en verspreiden van artistieke en creatieve projecten in de regio (zie ook www.dynamocoop.be).

LAVALLÉE

Een plek ingebed in de wijk

In Molenbeek werd het ambitieuze project **Centre LaVallée** gelanceerd. Dit centrum bevindt zich in de wijk Ribaucourt/IJzer, op een boogscheut van de gebouwen van de Federatie Wallonië-Brussel. Deze stedelijke zone, in een eerder populaire gemeente met een sterk cultureel project, trekt vele kunstenaars en creatieven aan. De betaalbare huur zit daar zeker voor iets tussen. Het feit dat SMart daar ook gehuisvest is, vergemakkelijkt de verankering in dit deel van Brussel. SMart wil zich namelijk integreren in de wijk. Zo zijn er zalen gratis ter beschikking gesteld van socio-culturele verenigingen van de gemeente, om er evenementen of acties te organiseren, zoals voedselverdeling door een voedselbank of een theaterstuk voor mensen met een beperking.

De bijzonder pijnlijke omstandigheden die Molenbeek heeft moeten doorstaan na de terroristische aanslagen van Parijs in november, en een paar maanden later in Brussel, brachten ons ertoe om de handen ineen te slaan met de inwoners van de wijk. We werkten samen met private en publieke culturele actoren die via acties een ander gezicht van de gemeente willen laten zien. Samen met hen namen we deel aan verschillende vergaderingen met de overheden, die geleid hebben tot een reeks collectieve acties in 2016.

In de nabije toekomst willen we onze band met de wijk verder versterken en onze lokalen openstellen voor een vzw die acties voor de wijk opzet, zoals huistaakbegeleiding, een werking met vrouwen etc. LaVallée ontving in januari 2016 ook een prijs waar we bijzonder trots op zijn: die van Molenbekenaar van het jaar.

Een ruimte voor werk en ontmoetingen

LaVallée heeft als eerste doelstelling om logistieke diensten aan te bieden ter ondersteuning van de artistieke productie en voor autonome werkkrachten. Het voornaamste doel is om leven te blazen in de “third place of “derde werkplek”, een ruimte waar creatieve ondernemers en freelancers kunnen werken, elkaar ontmoeten en materiaal en ervaringen kunnen delen.

De bewoners hebben zich de ruimte geleidelijk aan eigen gemaakt in de loop van 2015. Door verbouwingen kwamen er langzaam maar zeker nieuwe lokalen vrij en de renovatiewerken hebben van LaVallée een gebruiksvriendelijke plek gemaakt (er kwam bv. een nieuw verwarmingssysteem, de veiligheid en toegang werden verbeterd, het internet werkt beter).

De ruimte werd officieel ingehuldigd in september, tijdens een maand vol evenementen, die duizenden bezoekers en deelnemers op de been brachten.

De activiteiten van LaVallée richten zich op drie pijlers:

- de terbeschikkingstelling van ruimten voor creatieve ondernemers
- de verhuur van een grote multifunctionele zaal aan externe organisatoren voor tijdelijke evenementen (expo, conferentie, optredens etc.)
- de productie van evenementen door LaVallée/SMart.

In december 2015 bracht de plek 75 mensen samen. Vier maanden later, in april 2016, telt de gemeenschap die de bewoners van LaVallée vertegenwoordigt maar liefst 54 juridische entiteiten (SMart Activiteiten, ondernemingen, fysieke personen). Al deze entiteiten hebben een huurcontract getekend voor het gebruik van de ruimten. Achter deze 54 contracten zitten 96 fysieke personen, onder wie beeldend kunstenaars, vormgevers, designers, videokunstenaars, digitale kunstenaars, ambachtelijke kunstenaars, constructeurs, hout- en metaalbewerkers, stylisten, journalisten, boekingsagenten, animatoren van sociale projecten.

Bij deze vaste gebruikers komen er nog eens twintig tijdelijke projectleiders, die voor een bepaalde periode hun intrek nemen in LaVallée. Deze kunstenaars komen uit België, Frankrijk, Argentinië, Benin, Italië, ... Enkelen van hen konden ter plaatse logeren, in een van onze kamers.

De ateliers en kantoren van de bewoners vertegenwoordigen 70% van de beschikbare ruimte en 80% van de omzet van LaVallée.

Wij zorgen voor activiteiten en organiseren evenementen waarop de bewoners

elkaar kunnen ontmoeten en samenwerking opzetten. Dat werpt ook zijn vruchten af: na een jaar van activiteiten, ontstaan er steeds meer partnerschappen en gezamenlijke projecten.

We doen veel moeite om diensten en ervaringen te delen, en dat doen we ook door in te zetten op sociale netwerken: door onze netwerken te delen, verhogen we de zichtbaarheid voor iedereen.

Voor de verhuur van zalen aan externe organisatoren, beschikken we over een ruimte van 750m². We hanteren verschillende tarieven naargelang de aard van het evenement. Voor creatieve projecten (tentoonstellingen, optredens, festivals...) geven we een korting op de prijs, in tegenstelling tot activiteiten die meer gericht zijn op de ondernemerswereld. Dit evenwicht is belangrijk voor ons economisch model. Het is daardoor dat we steun kunnen bieden aan lokale creatieve werkers die anders de middelen niet zouden hebben om een ruimte te betrekken in Brussel.

De productie van originele evenementen is de derde pijler van de werking van LaVallée. Hierover hebben we het verder in dit verslag.

BRUSSELS ART FACTORY

Op de twee verdiepingen van een ruim gebouw in de Coenraetsstraat werken er een vijftigtal creatieve werkers in de dertig ateliers van de Brussels Art Factory (BAF). De makers zijn actief in de beeldende en grafische kunsten, styling, design, video, fotografie etc. Voor hun tentoonstellingen en artistieke evenementen, genieten ze mee van de zichtbaarheid en slagkracht die een collectief oplevert. Op een onrechtstreekse manier dragen ze ook bij tot de culturele uitstraling van SMart. De BAF organiseert bovendien uiteenlopende evenementen. De herinrichting van de ruimten in 2016 zou moeten leiden tot een hogere bezettingsgraad, met een integratie van een aantal representatieve leden van de SMart community.

2. Middelpunt van culturele activering

De gedeelde ruimten doen niet enkel dienst als werkatelier, maar hebben ook een belangrijke culturele dimensie: ze brengen kunstenaars in aanraking met een divers publiek. De ruimten laten toe om binnenshuis evenementen te organiseren. De grootte van die evenementen hangt af van de beschikbare ruimte. Het kan gaan om een tentoonstelling van enkele kunstwerken in een vitrine of in een vergaderzaal tot een gemeentelijke gebeurtenis die honderden bezoekers trekt.

Zonder in detail te treden, lichten we er enkele opmerkelijke tendensen en activiteiten uit.

CENTRE DES BELNEUX

Dit kwam voor Bergen 2015, Culturele Hoofdstad van Europa, als geroepen.

Het was de ideale gelegenheid om onze zichtbaarheid te vergroten en een intensief programma met evenementen en ontmoetingen uit te werken. We gaven bijvoorbeeld financiële en logistieke steun aan het "Armada des 1000 feux" van Pierre D'Haenens, die met zijn vuurwerk de stad in vuur en vlam zette. Om geld in het laatje te brengen voor het project, hebben we drie concerten en twee namiddagen met theateranimaties georganiseerd. We hebben een

projectoproep gelanceerd voor "le Grand Huit" in het Henegouwse dorp Harveng, waarvoor we verschillende lokale verenigingen bij elkaar hebben brachten. Er werd een kunstenaar geselecteerd die een kunstwerk maakte over het thema van het Licht. Tot slot gingen er nog twee parcours voor kunstenaars door in het Centre des Belneux: het parcours "-40", een event van de stad Bergen voor beeldend kunstenaars jonger dan 40, en "City Sonic", een internationaal festival voor geluidskunsten. Het gebouw heeft een cachet dat onmiskenbaar partners aantrekt.

DE BRUSSELS ART FACTORY

Na een mindere periode vond de BAF een nieuwe adem. Vanaf juli organiseerden de residenten een heleboel evenementen, zoals de expo in oktober voor haar vierde verjaardag, die in het totaal meer dan 400 bezoekers lokten.

De BAF verleende ook onderdak aan evenementen van externe partners. Binnen de muren vond er een tentoonstelling plaats van Angelo Doré, een ontmoeting tussen fotografen, een opname van het Brusselse productiehuis Square Fish etc.

LAVALLÉE

De grootste gebeurtenis van 2015 was de officiële opening van LaVallée, die over de hele maand september liep en gepaard ging met vijf evenementen voor een uiteenlopende doelgroep:

- LaVallée Grand Opening: een blik achter de schermen bij de bewoners, die voor de gelegenheid hun ateliers hadden geopend. Een tentoonstelling, optredens en concerten waren goed voor 2000 bezoekers in één enkel weekend.
- Fuck up Night: ondernemers vertelden over hun professionele blunders in een relaxte omgeving. Dit soort avonden vond voor het eerst plaats in Mexico City in 2012, maar het concept werd ondertussen ook naar Brussel verscheept. Door hun ervaringen te delen, ook de negatieve, zien artistieke projectleiders in hoe een mislukking ook tot iets leerrijks en positiefs kan leiden.
- Tentoonstelling van de reeks "Kunstenaarsportretten": voor de eerste keer konden meer dan 600 liefhebbers van hedendaagse kunst de gehele collectie van SMart bewonderen.
- Open Monumentendag: LaVallée heeft zijn intrek genomen in een voormalige industriële wasserij die met de jaren verschillende invullingen heeft gekregen. De architectuur van het gebouw kan rekenen op heel wat belangstelling. 500 geïnteresseerden deden mee aan onze geleide bezoeken.
- Festival: een echt familie-event voor de gezinnen van Molenbeek, waaronder meer een fanfare te zien/horen was. Wijkverenigingen en kunstenaars van LaVallée gaven het beste van zichzelf.

SMart zorgde voor de animatie ter plaatse en programmeerde terugkerende evenementen:

- Vorige zomer hieven we twintig keer ons aperitiefglas in de inkomhal van LaVallée. Kunstenaars en collectieven (al dan niet huurders) werden in de schijnwerpers gezet en namen beurtelings de rol op van artistiek directeur van de opeenvolgende evenementen. Deze aperitieven leenden zich prima tot netwerking. In een gezellig kader kwamen, afhankelijk van de avond, zo'n 100 tot 450 mensen met elkaar in contact.
- In de Pop Up Shop, waarvan SMart de hele productie op zich heeft genomen, konden creatieve werkers (al dan niet bewoners) hun beste stukken verkopen.

Er werden heel wat evenementen op poten gezet door externe organisatoren. Enkele die we zeker willen vermelden, zijn de zitting van een jury voor de studenten van la Cambre, de tentoonstelling Kosmopolit Art Tour, in het kader van een festival bedacht door het collectief Farmprod, en ook de ontmoeting "European Creative Hubs Network Project Launch", een initiatief van het netwerk Culture Action Europe.
<http://www.creativespot.be>

FUCK UP NIGHT

DEEL 4:
PERSOONLIJKE
BEGELEIDING EN
OPLEIDING

Persoonlijke begeleiding en opleiding

1. Informatie en begeleiding

EEN LAAGDREMPELIGE DIENST: DE ADVIESVERLENERS

De adviesverleners staan in voor het eerstelijnscontact van de leden. Ze informeren de leden en maken hen wegwijs in functie van hun specifieke behoeften. Ze begeleiden hen ook bij de ontwikkeling van hun projecten, helpen om problemen op te lossen wanneer het gaat over contracten of over het contact met de administratie. Ook als er geschillen zijn in het kader van hun werk, komt SMart tussenbeide.

Sommige adviesverleners specialiseren zich in specifieke onderwerpen zoals auteursrecht, werkloosheidswetgeving, mobiliteit, enz. Anderen specialiseren zich in een bepaalde activiteitensector zoals muziek of beeldende kunsten. Deze adviesverleners zijn dus referentiepersonen binnen een bepaald vakgebied; niet alleen voor hun collega's, maar net zo goed voor leden wanneer zij specifieke informatie nodig hebben.

De genderkwestie kan ook op een Smartiaanse wijze aangesneden worden: een vrouwelijke adviesverlener is bijzonder geïnteresseerd in het ondernemerschap voor vrouwen en in de mogelijkheden om onze acties op dit terrein te ontwikkelen. Dat zou kunnen via ontmoetingen met bestaande actoren zoals Actiris, Les Pionnières.be, Entreprendre au Féminin, etc.

Twee adviesverleners hebben een vorming gevolgd om de rol van bemiddeling op zich te nemen. Doel is om professionele conflicten te voorkomen door als tussenpersoon op te treden voor een lid en een opdrachtgever, of tussen twee leden die bij hetzelfde project betrokken zijn. De bemiddelaars gaan dan met beide partijen op zoek naar een goede, duurzame en coherente oplossing.

Voor SMart is nabijheid op het terrein essentieel, en dat komt helemaal tot uiting in de werking van onze adviesverleners. SMart wil deze nabijheid met de leden en met het geheel van de culturele, creatieve en steeds vaker economische sectoren behouden. Er is telkens iemand op het terrein die de adviesverleners daarbij helpt.

Hun inbedding in het lokale netwerk, in elke stad waar SMart actief is, geeft de adviesverleners de mogelijkheid om succesvolle partnerschappen aan te gaan. Het gebeurt bovendien ook dat ze ateliers van leden bezoeken om een beter zicht te krijgen op hun dagelijkse realiteit.

De Luikse antenne publiceert om de twee maanden een nieuwsbrief voor leden en opdrachtgevers van de provincie. Al wie zich wil abonneren, kan dat. Dat is een andere manier om banden te creëren.

Nabijheid is ook een kwestie van taal. In het Frans, Nederlands, Engels, maar evenzeer in het Duits, Italiaans, Russisch of Arabisch: voor een individueel gesprek vindt iedereen een adviesverlener die in de gewenste taal een antwoord kan geven op vragen en problemen.

Talrijke infosessies

De adviesverleners organiseren geregeld infosessies in onze kantoren. Deze sessies zijn een ideale gelegenheid om te tonen hoe onze tools nuttig kunnen zijn voor freelancers, al dan niet werkzaam in de artistiek-creatieve sector.

Deze infosessies worden gegeven in het Frans, Nederlands en in Brussel zelfs een of twee keer per maand in het Engels. De adviesverleners verzorgen bovendien ook meer gespecialiseerde infosessies, bijvoorbeeld over de muzieksector, crowdfunding, problemen rond professionele mobiliteit...

Er worden ook externe infosessies georganiseerd, op vraag van leerkrachten in een aantal kunstschole. Dit was in 2015 bijvoorbeeld het geval in verschillende vestigingen van Saint-Luc/Sint-Lucas. De studenten worden zo bewust gemaakt van de socio-professionele realiteit van hun latere beroepsleven. Dat aspect komt maar zelden aan bod in hun academische cursus. In dat opzicht vervullen de adviesverleners ook een pedagogische opdracht.

We organiseren ook nog andere sessies buitenshuis. Zo hebben we deelgenomen aan een informatie- en uitwisselingsdag voor de creatieve Spanjaarden in België, op de ambassade van Spanje in Brussel. Verder hebben we ook een sessie georganiseerd in Etalle (tussen Virton en Habay), wat een voorsmaakje was van de sessies op verplaatsing in de provincie Luxemburg, georganiseerd door ons bureau in Namen.

Elk jaar informeren we duizenden mensen uit verschillende sectoren. Deze "informatieve missie" draagt de solidaire waarden en mutualistische principes uit die de kern vormen van ons verhaal.

DE TEAMS EN ANTENNES

De herstructurering van het personeel werd voortgezet in 2015 en heeft geleid tot een versterkte adviesverlening. De helft van onze medewerkers zijn vandaag adviesverlener. Dit aandeel zal in de loop van 2016 nog stijgen dankzij nieuwe aanwervingen.

De adviesverleners werken in kleine autonome teams die zelf specifieke projecten kunnen ontwikkelen.

Naast een toename van het aantal personeelsleden, zijn meerdere bureaus ook

langer open: dat is het geval in Doornik en in Eupen, waar de permanentie in het Duits twee keer per week doorgaat, en niet meer één keer zoals vroeger.

We hebben ons netwerk in België proberen te versterken. Sinds begin 2016 hebben we nu ook een bureau in Limburg en in Waals-Brabant.

Het Limburgs kantoor in Genk is gelegen in de creatieve hub "C-Mine", een buitengewoon kader van een oude steenkoolmijn.

In Louvain-la-Neuve delen we een kantoor met de coöperatieve bank Crédal, in een ruimte die helemaal in het teken staat van de sociale economie.

Dat we een kantoor hebben in een gedeelde ruimte maakt het makkelijker om partners te vinden. Projectleiders

ontmoeten, de koffiepauze delen of samen naar een evenement gaan, ervaringen uitwisselen op een informele manier: het zijn allemaal kleine gestes die je visie op het werk van anderen verrijkt. In deze ruimten kunnen er ook evenementen, zoals tentoonstellingen, doorgaan.

2. Juristen ten dienste van onze leden

INFORMATIE EN JURIDISCH ADVIES

Voor gratis advies over juridische vragen en/of over problemen die zich voordoen in het kader van professionele activiteiten, kunnen leden een beroep doen op een team van juristen (5 personen). Indien nodig verwijst het team hen door naar gespecialiseerde advocaten. De adviesverlening gebeurt vooral op afspraak, maar sinds december 2012 wordt er elke voormiddag een permanentie voorzien voor leden in de Brusselse kantoren. Aan een gemiddelde van 2 à 3 vragen per dag telden we verleden jaar zo'n 600 consultaties.

Ook in de verschillende regionale kantoren van SMart kunnen leden terecht bij de juristen. Op vraag gaan ze ter plaatse om leden te ontmoeten en een antwoord te zoeken op hun probleem.

Onze juridische dienst is ook in staat om alle vragen van adviesverleners te beantwoorden, ook de meest dringende. De dienst is steeds op de hoogte van de laatste parlementaire en juridische ontwikkelingen, om de leden en teams zo goed mogelijk te informeren en om gevat te reageren op de politieke actualiteit.

VERDEDIGING EN BEMIDDELING

Het team juristen geeft hoofdzakelijk juridisch advies over het sociale en fiscale statuut van creatieve werkers, auteursrechten, naburige rechten en de internationale mobiliteit. De dienst voorziet juridische bijstand en bemiddeling bij conflicten die leden ervaren bij de behandeling van ingewikkelde dossiers

op sociaal, fiscaal en commercieel vlak. Verder bestaat haar opdracht er in de wetgeving te analyseren en op te volgen. Ze reageert op wetsvoorstellen om zo de leden uit de creatieve sector te vertegenwoordigen en te verdedigen. Ook ondersteunt ze de ontwikkeling van nieuwe structuren en diensten van SMart.

INDIVIDUELE TUSSENKOMSTEN VOOR LEDEN

Het team volgde enkele fiscale dossiers op waarin onze leden werden geconfronteerd met de belastingdienst. De juridische dienst volgde onder meer ook de dossiers op van SMart-leden die een ongunstige beslissing hadden ontvangen over hun werkloosheidsdossier. Sinds de “RVA crisis” van oktober 2011 werden er heel wat dossiers aangevochten. Een twintigtal dossiers (van de 300) liep nog eind 2015. De uitspraken worden verwacht in de loop van 2016.

Het team heeft een dertigtal dossiers bijstand verleend door de RVA per post om opheldering te vragen (administratieve beroepsprocedure).

3. Onderzoek en studies

BESCHIKBARE GEGEVENS

Sinds 2007 voert SMart onderzoeken en studies uit over de creatieve beroepen en de arbeidsmarkt in het algemeen.

We beschikken over twee troeven om dit werk tot een goed einde te brengen:

- Een databank met socio-economische gegevens over de creatieve sector. Deze databank is uniek in België, zowel vanwege haar interdisciplinaire karakter (alle disciplines zijn erin vertegenwoordigd) als vanwege haar interprofessionele karakter (men vindt er ook alle beroepen in terug).
- Een gestructureerd databestand waarin meerdere duizenden leden en opdrachtgevers terug te vinden zijn, en een netwerk dat zich via onze zusterorganisaties (SMartFr, SMartNI, SMartIt, enz.) uitstrekt over een groot deel van Europa.

Concreet leidde dit tot:

- Een statistisch onderzoek over freelance journalisten die een beroep doen op de diensten van SMart. Dit onderzoek werd voorgesteld tijdens een colloquium over de (dis)continuïteit van journalistieke carrières in Brussel (IHECS), op 29 april, en mondde daarna uit in een meer globale studie over *Le métier de journaliste. De la précarisation à la recherche de nouveaux moyens d'action* (uitg. SMart, coll. Les Cahiers, 2015).
- Een transnationaal onderzoeksproject over de arbeidsomstandigheden en –wijzen van mensen met een creatief beroep. Kan creativiteit verduurzaamd worden? Zo ja, met welke middelen? Het waren deze onderzoeksvragen waarmee we, in samenwerking met cultuursocioloog Pascal Gielen, aan de slag gingen. Pascal Gielen is onderzoeksdirecteur aan het centrum Arts in Society van de universiteit van Groningen (Nederland). Deze studie resulteerde in een rapport en een presentatie bij deBuren, het Vlaams-Nederlands huis voor cultuur. Op 11 juni 2015 werd de studie hier voorgesteld aan het publiek. Er kwamen ook reacties uit politieke hoek, namelijk in de vorm van een “Voorstel tot resolutie betreffende de burn-outs in de cultuursector”, ingediend in het Vlaams Parlement door Yamila Idrissi (SP.a), in samenwerking met Bart Caron (Groen)².

² Cf. <http://www.yamilaidrissi.be/artikel/Cultuur/mijn-voorstel-van-resolutie-betreffende-burnout/>

- een presentatie over deze categorie van “autonome werkers”, waartoe SMart-leden behoren, werd gegeven binnen het colloquium “Artiste au travail. On bouscule les idées reçues”, georganiseerd door PointCulture in april 2015. Het verslag van dit colloquium, werd in 2016 gepubliceerd door Culture et Démocratie³.

SAMENWERKING MET UNIVERSITEITEN

We worden geregeld aangesproken door onderzoekers die onze gegevens en expertise in het domein van de creatieve beroepen en autonoom (project) werk willen gebruiken. We verleenden onze medewerking aan een doctoraats-studente in de Politieke Wetenschappen, verbonden aan de Universiteit van Lille. Haar thesis belicht de opkomst van het begrip “projectwerker”.

Verder werkten we samen met het Centre d'Economie Sociale van de Universiteit van Luik, in het kader van de cursus “Impact investing” voor de studenten van de master “Social Entreprise Management”. SMart werd als casestudy gebruikt om studenten inzicht te geven in de sociale impact van haar werking. Leden van SMart hebben de studenten geholpen bij hun taak en zetelden ook in de examenjury.

VELDONDERZOEK

Om een stand van zaken op te maken van coworking in België, namen we interviews af bij verschillende bestaande gedeelde werkruimten in België en verzamelden heel wat informatie over het regionaal beleid.

CULTUUR EN SOCIALE ECONOMIE

SMart publiceerde samen met Pour la Solidarité twee studies over de banden tussen de sociale economie en de culturele en creatieve sector in Wallonië en in Frankrijk:

- *Economie sociale, secteur culturel et créatif. Vers une nouvelle forme d'entrepreneuriat social en Wallonie*, Coéd. SMart-PLS, Cahiers, Economie sociale, n° 34, mei 2015.
- *Economie sociale, secteur culturel et créatif. Vers une nouvelle forme d'entrepreneuriat social en France*, Coéd. SMart-PLS, Cahiers, Economie sociale, n° 35, mei 2015.

Het model van de culturele en creatieve sectoren sluit aan bij die van de sociale onderneming, aangezien haar producties niet in de eerste plaats winstbejag beogen, maar de creatie zelf. Bovendien heeft deze sector heel wat raakpunten met dit model. Op welke manier zijn cultuur en de sociale economie met elkaar verweven en hoe kunnen we van deze tandem een motor maken voor de territoriale ontwikkeling? Deze hamvraag vormt de rode draad in de twee publicaties en de debatten die, naar aanleiding daarvan, plaatsvonden in Brussel, Wallonië (Luik, Namen, Bergen, Charleroi) en ook in verschillende Franse steden.

³Collectief, *On bouscule les idées reçues. Actes du colloque du 24/04/2015*, Bruxelles, uitg. Culture et Démocratie, 2016.

JURIDISCHE STUDIES

De juridische dienst van SMart voerde verschillende studies uit die bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe tools en diensten, en aan de positie van onze structuren. Hieronder citeren we enkele van de belangrijkste onderwerpen:

- ❶ Juridische analyses over de zogenaamd atypische omstandigheden waarin bepaalde activiteiten worden beoefend binnen de vzw Verenigde Producties (bijvoorbeeld: boekhouding, paramedische beroepen, mobiele restauratie (foodtruck), juweelontwerpers, bouw).
- ❷ Juridische analyses over de coöperatieve vennootschap.
- ❸ Redactie van praktische fiches over de BTW, gericht aan leden.
- ❹ Een analyse over de voorwaarden waaraan leden moeten voldoen om te werken in Zwitserland.
- ❺ Een analyse over de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing voor de verschillende entiteiten van SMart.

PERMANENTE FORMING: COOP & C°

Sinds 2013 is SMart, via de vzw Professionele Vereniging voor Creatieve Beroepen, erkend als een organisme voor “Education permanente” (permanente vorming) van de federatie Wallonië-Brussel. SMart krijgt hiervoor een subsidie.

Deze officiële erkenning kwam voort uit een reeks publicaties die getuigen van een emancipatorische ambitie ten voordele van een sociaal en economisch kwetsbaar doelpubliek. Dat is het geval voor een groot deel van onze leden: ze zijn onderworpen aan verschillende vormen van “precaire arbeid”, ondanks het hoge opleidingsniveau van velen.

In 2015 hebben we de focus vooral gelegd op de problematiek van coöperaties, om zo het proces van SMart in Progress te begeleiden. We benaderden de thematiek vanuit verschillende

invalshoeken: arbeidsdeelname en haar politieke dimensie, de verbanden tussen de vakbonden en de coöperatieve beweging, de uitdagingen van het collectieve ondernemerschap....

Op een moment dat heel wat sociale verworvenheden in vraag gesteld worden, belichten verschillende artikels de sociale zekerheid in België en Europa. Zo schreef professor emeritus Jef Van Langendonck (KUL) een diepgaande reflectie over het recht op sociale bescherming, en wat dat juist betekent. De collectieve verdediging van autonome werkers is een ander thema waar we geregeld op terugkomen. Deze onderwerpen gaan breder dan de creatieve beroepen en het cultuurbeleid, maar we hebben natuurlijk ook studies die zich specifiek richten op deze doelgroep, zoals een artikel over de plaats van hip hop in de Brusselse openbare ruimte.

EEN NIEUWE COLLECTIE: LES CAHIERS

Onze artikels verschenen tot nog toe enkel online. Om deze beter te verspreiden, hebben we een collectie gelanceerd: de Cahiers. Die tellen tussen de 16 en 32 pagina's en bundelen verschillende analyses over hetzelfde thema of onuitgegeven studies.

Naast de studie over journalisten (zie infra) verschenen ook twee andere publicaties in 2015: die van Tatiana Debroux, *Petite(s) histoire(s) des artistes en ville* en van Dirk Vervenne, Auteursrecht en de vrijheid om bestaand werk te gebruiken. Bedenkingen.

Voor 2016 staan er enkele publicaties op stapel, zoals de conferentietekst van de Italiaanse onderzoeker Sergio Bologna, vrij vertaald in *Le mouvement des freelances: origines, caractéristiques et développement*. De tekst gaat over freelancewerk en diens oorsprong, kenmerken en ontwikkeling.

De collectie Cahiers is verkrijgbaar in alle kantoren van SMart.

Voor meer info over alle studies en analyses, surf naar
<http://smartbe.be/nl/wegwijs/>

4. Meer opleidingen voor een groter publiek

SMart is, op een geheel eigen manier, een onderneming van voortgezette opleidingen geworden. Onze waaier aan informatie en diensten laat leden toe om op praktische wijze hun schoolse kennis aan te vullen en te actualiseren. Het doel blijft onveranderd: we willen namelijk aan iedereen de kans bieden om zijn of haar projecten op autonome wijze te ontwikkelen, daarbij gebruik makend van de collectieve ervaring, kennis en know-how die binnen SMart, door de teams en door de leden, werden opgebouwd.

NIEUWE DOELGROEPEN

We hebben de behoeften van onze leden onder de loep genomen en een inventaris gemaakt van de terugkerende moeilijkheden die ze tegenkomen bij het beheer van hun projecten. Daaruit bleek dat er een urgente vraag was naar een reeks gespecialiseerde opleidingen, die we dan ook op poten hebben gezet. Dankzij een interactieve, pedagogische insteek en een dynamiek van uitwisseling, kunnen de deelnemers hun ervaringen met elkaar delen, in een collectief proces waarbij ook zelfstudie belangrijk is. Deze modules waren tot nog toe gericht op de creatieve beroepen. Drie van die modules zijn ondertussen aangepast om tegemoet te komen aan de behoeften van andere freelancers.

De lessen gaan door in het Frans. De module over de auteursrechten is wel in het Nederlands beschikbaar. De workshop in het Engels over het thema onderhandelen ("Talking about money", verzorgd door John Niland, directeur van het European Forum of Independent Professionals) heeft uitgewezen dat de vraag naar vormingen in deze taal wel degelijk leeft in Brussel.

Twee derde van de opleidingen wordt verzorgd door vaste werknemers (adviesverleners, juristen) of door leden die veel ervaring hebben in het onderwerp. De overige opleidingen worden gegeven door externe lesgevers.

TIEN BESCHIKBARE OPLEIDINGEN IN 2015

De opleidingen met een * werden aangepast aan alle doelgroepen

DE ESSENTIËLE ONDERDELEN VAN EEN CONTRACT

Alle contracten en overeenkomsten bevatten steeds essentiële en onderhandelbare elementen. Tijdens deze opleiding leer je de basisregels voor het opstellen van een contract/overeenkomst, rekening houdend met ieders rechten.

ONDERHANDELEN, EEN KUNST!

De doelstelling: de deelnemers de kunst en de durf van het onderhandelen bijbrengen, over de kosten van hun prestaties, de prijs van hun werk/oeuvre of over de voorwaarden van een samenwerking. Tijdens deze opleiding gaat men constructief te werk om een bevredigend akkoord te bereiken voor alle partijen die betrokken zijn bij het onderhandelingsproces.

EEN NETWERK BOUWEN EN UITBREIDEN*

Tijdens deze sessie verken je pistes om het interpersoonlijk netwerk uit te breiden en te onderhouden. Dit werd ondertussen een essentiële vaardigheid voor elke kunstenaar die zijn/haar projecten wil ontwikkelen.

SOCIALE MEDIA: EEN PROFESSIONELE TOOL

Facebook, Twitter, LinkedIn,... Hoe kan je aanwezig zijn op en communiceren via deze netwerken? Aan de hand van casestudies leren de deelnemers welke platformen voor hen het nuttigst zijn in functie van hun projecten, hoe men een communicatiestrategie opstelt die aangepast is aan sociale netwerken, en hoe men een band opbouwt met contacten.

TOOLS OM JE PROJECT TE PROMOTEN*

Tijdens deze sessie hebben we het over de sterktes en zwaktes van verschillende communicatietools. We gaan ook dieper in op

hoe deze tools elkaar online en offline kunnen aanvullen. Coherente communicatie rond een project staat dus centraal, in relatie tot ieders doelstellingen en doelpubliek.

FOTOGRAFIE: AUTEURS- EN BEELDRECHT

Ben je fotograaf? Dan geeft deze opleiding je de juiste tools om je beeld- en auteursrechten efficiënt te beheren.

BEELDENDE KUNSTEN EN GRAFISCHE VORMGEVING: JE PRIJS BEPALEN

Deze opleiding helpt schilders, beeldhouders, fotografen, tekenaars, grafici en beeldend kunstenaars die de parameters voor de prijsbepaling van hun werk beter willen begrijpen. Deze sessie gaat ook gepaard met een gezamenlijke uitwisseling van ervaringen.

SPREKEN OVER JE ARTISTIEKE PROJECT*

Je troeven in de verf zetten, vanuit een degelijke, mondelinge communicatie is één van de uitdagingen die tijdens deze opleiding wordt aangesneden.

KLARE KIJK OP JE PROFESSIONEEL PROJECT

Je vraagt je af welke richting je aan je activiteit wil geven de komende maanden? Je hebt een idee voor een project maar weet niet hoe je het in de praktijk moet omzetten? Of heb je een voorstel tot samenwerking en twijfel je? Deze vorming helpt je aan een klare kijk. Zowel voor debutanten als mensen met meerdere jaren ervaring op de teller.

AUTEURSRECHTEN

De basisregels en -principes worden uitgelegd, in combinatie met praktische voorbeelden van gespecialiseerde juristen.

OPLEIDINGEN VOOR EEN BREED PUBLIEK

In 2015 werden 33 opleidingen georganiseerd in Brussel, Namen en Luik, waarvoor zich in totaal 326 deelnemers inschreven. Dat komt neer op 51 vormingsdagen en een totaal van 329 uur. Ter vergelijking: voor de 31 opleidingen in 2014 ontvingen we 334 deelnemers. Van jaar op jaar blijft het aantal geïnteresseerden dus stabiel.

De opleiding over auteursrechten, verzorgd door onze juridische dienst, trok ook veel geïnteresseerden. Voor de drie sessies die in het Nederlands werden gegeven, zakten zo'n 60 deelnemers af naar Gent en Antwerpen. Bovendien kregen 350 personen in één van de 27 Franstalige infosessies een basisopleiding over ditzelfde onderwerp (12 in Brussel en 15 in onze Waalse kantoren, in Luik, Charleroi, Bergen en Doornik), met de medewerking van een gespecialiseerde, externe advocaat.

In totaal woonden ca. 750 personen, vanuit heel België, één of meerdere opleidingen bij.

FINANCIERING

We vragen een bescheiden financiële bijdrage aan de deelnemers (€ 30 per dag voor leden, € 40 voor niet-leden), maar daarmee wordt de totale kost van de infosessies niet helemaal gedekt. Er zijn de kosten voor de prestatie, maar ook verplaatsings- en promotiekosten, de huur van een zaal en de catering. Het collectieve belang van dit initiatief wordt gelukkig steeds meer erkend door verschillende instellingen: zo zijn we in

Wallonië geassocieerd met het competentiecentrum Forem Tourisme (voor de vormingen gegeven in Luik en Namen 2015). Ook het afgelopen jaar ontvingen we een subsidie van het opleidingsfonds voor de infosessies voor werkzoekenden. Het project "Routes to Employment" (zie lager) wordt op Europees niveau gefinancierd door Erasmus+. Vanwege deze officiële ondersteuning kunnen we onze financiële lasten terugschroeven.

PARTNERSCHAPPEN

Le Forem

SMart en het competentiecentrum Forem Tourisme bundelden de krachten voor de oprichting van twee opleidingscycli in Luik en Namen, die ondertussen ook getest werden. De opleidingen richten zich tot werkzoekenden binnen de creatieve beroepen, die op hun beurt samen willen werken of hun cliënteel willen uitbreiden binnen de toeristische sector. De opleidingen brengen hen allerlei skills bij om te werken in deze sector. Werkzoekenden in het Waalse Gewest konden gratis inschrijven. In totaal volgden 28 personen de vorming, waarvan (bijna) iedereen SMart-lid was.

"Routes to Employment"

We nemen deel aan het project "Routes to Employment", mee gefinancierd door Erasmus +. Hiervoor werken we samen met het Europese netwerk ROOTS&ROUTES, dat in heel wat landen waar wij ook actief zijn, aanwezig is (FR, UK, ES, DE, NL, IT...). "Routes to Employment" focust op het opleidingsaanbod voor creatieve werkers. Het is de bedoeling om een seminarie van gemeenschappelijke opleidingen op poten te zetten

voor jonge kunstenaars. De opleidingen kunnen hen helpen bij het vinden van werk en het aanscherpen van hun vaardigheden.

Zo hebben we een opleidingenreeks ontwikkeld over projectbeheer en de nodige vaardigheden van de kunstenaar-ondernemer. Deze studiedagen waren een goede gelegenheid om een workshop te organiseren over de administratieve en juridische aspecten van de internationale mobiliteit. Dit blijkt immers een belangrijke uitdaging voor onze leden. Van de 23 deelnemers hebben 13 mensen het hele programma van 8,5 dagen gevolgd.

In het kader van ditzelfde project hebben we in juni 2015 een vijfdaagse ontmoeting georganiseerd met onze Europese partners. Het onderwerp in kwestie was de internationale mobiliteit. In november was er ook een uitwisseling met onze Franstalige stakeholders uit België (waaronder le Forem, Technocité, la Mission Emploi Artistes, Design Innovation) die inzoomde op de opleidingsnoden van beginnende kunstenaars.

Over de ICT...

We trachten onze leden verschillende opleidingen aan te bieden en ons aanbod uit te breiden. Dat doen we door samen te werken met verschillende, gespecialiseerde partners, in de eerste plaats met de ICT-sector voor informaticadiensten, de ontwikkeling van webtoepassingen en gespecialiseerde software. We werken hiervoor met vzw Vertiges en Les mangeurs d'Etoiles (een opleidingscentrum te Brussel), Technocité (Namen) en het centrum IFAPME (Luik-Hoei-Waremme). Wij verzekeren de promotie van hun diensten bij onze leden, die op hun beurt kunnen genieten van een prijsvermindering voor de opleidingen.

VOORUITZICHTEN 2016

“Routes to employment”

Loopt tot eind augustus 2016, met een nieuwe opleidingscyclus voor opkomende kunstenaars tussen half april en half mei (6,5 dagen), een ontmoeting met Nederlandstalige stakeholders over de vormingsnoden van dit publiek op 21/4, de redactie van online infoches over de statuten die voor kunstenaars vereist zijn om te werken in de Europese landen waar onze partners actief zijn, de gefinaliseerde inhoud van de Europese workshop voor opkomende kunstenaars, de presentatie van de resultaten van het project op 28/6, gelijktijdig met onze Algemene Vergadering.

Nieuwigheid

6 nieuwe vormingen/workshops vullen ons programma voor 2016 aan, waaronder een gratis workshop over het coöperatieve model, in het kader van onze overstap naar een coöperatie.

Openbare aanbestedingen

De kwaliteit van onze vormingen wordt vandaag breed erkend door de openbare diensten bevoegd voor werk en beroepsopleiding, zowel in Brussel (Bruxelles-Formations) als in Wallonië (Forem), wat ons motiveert om in te gaan op hun openbare aanbestedingen.

Forem: De samenwerking die we in 2015 zijn aangegaan met het competentiecentrum Forem Tourisme zal zich de komende drie jaar verderzetten. Naar aanleiding van een heel gunstige evaluatie van ons partnerschap door le Forem, hebben we namelijk ingetekend op hun openbare aanbesteding.

We hebben ons ingeschreven op de openbare aanbesteding voor de vorming over het beheer van auteursrechten van **Bruxelles-Formation**, meer bepaald binnen het domein “Management & multimedia ICT”. Ons voorstel eindigde als tweede. Mogelijks worden we dus gecontacteerd in 2016. Twee van onze vaste medewerkers - een jurist en een adviesverlener - zouden deze vormingsdag begeleiden.

Technocité. Dit competentiecentrum van het Waalse Gewest, expert in ICT en digitale media, heeft ons gevraagd om samen vormingen te begeleiden. We hebben ingetekend op hun openbare aanbesteding “opleiders” voor 2016-2018. We zijn geselecteerd voor deze vier vormingen: “Methodes en businessmodellen voor een versnelling van startups in de creatieve industrieën”, “Hoe een netwerk opbouwen”, “Auteurs- en beeldrecht” en “Promotietools voor een digitaal project”.

<http://smartbe.be/nl/diensten/opleidingen-2/>

5. Ondersteuning voor kunstenaars

DE BEURZEN

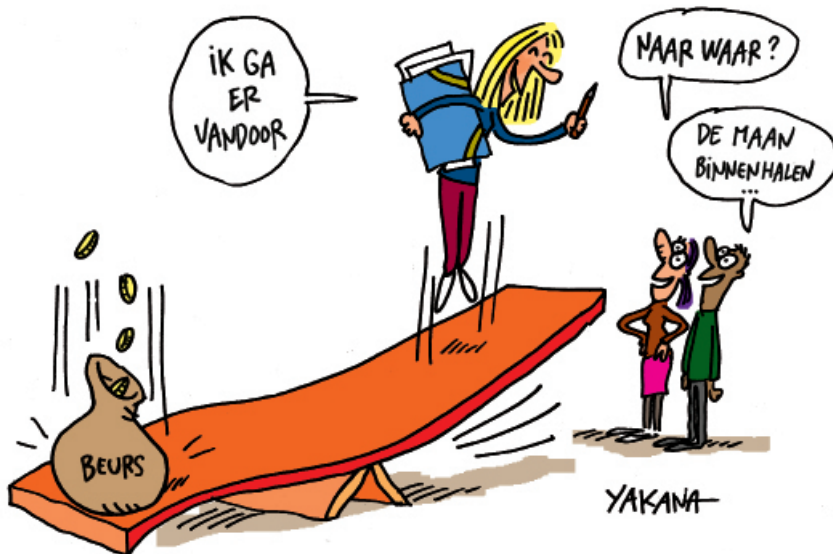
Onze beurzen zijn een duwtje in de rug voor kunstenaars van alle disciplines. Concreet worden met deze beurzen bepaalde kosten vergoed, zoals reiskosten of specifieke opleidingen.

Kandidaten kunnen een aanvraag indienen voor twee soorten beurzen:

- **De begeleidingsbeurzen** financieren de nodige begeleiding voor kunstenaars die een project willen realiseren tijdens een sleutelmoment van hun carrière en daarvoor nieuwe kennis en knowhow moeten verwerven. De beurzen financieren meer bepaald de persoonlijke begeleiding bij de realisatie van dit project. Die begeleiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden in een kunstenaarsresidentie, maar ook bij een onderneming of een ngo, aan een universiteit, door deelname aan een workshop of door stage te lopen etc.
- **De Saltobeurzen** zijn er voor kunstenaars die al een echte professionele carrière uitgebouwd hebben. De beurzen financieren hun deelname aan een festival, een tentoonstelling of eender welk evenement dat hun artistieke praktijk helpt te verdiepen en hun naamsbekendheid vergroot.

7 geselecteerde projecten

In augustus 2015 werd er voor de achtste maal een oproep gelanceerd, voor projecten die van start gaan vanaf 2016. Er werden 70 dossiers ingestuurd, waarvan de jury er 7 selecteerde, op basis van hun intrinsieke artistieke kwaliteit, hun relevantie en hun impact: er zijn zes laureaten voor de begeleidingsbeurs en een voor de Saltobeurs.

LAUREATEN VAN DE BEGELEIDINGSBEURZEN

Regisseur **Klaas Boelen** zal voor de realisatie van zijn documentaire, de workshop “Archidoc” volgen, georganiseerd door La Fémis (Parijs). Deze workshop helpt bij de ontwikkeling van documentaires die op een originele manier gebruik maken van archiefmateriaal.

Eva Evrard wil met haar project een micro-uitgave maken van kunstenaarsboeken rond een specifiek thema. Via de beurs wil ze een drukprocedé leren toepassen waarbij ze clichés kan maken van haar eigen handschrift. Deze wil ze dan afdrukken op drukpersen. Daartoe zal ze een vorming volgen aan het Kala Art Institute van Berkeley (Californië).

Geïnspireerd op de urban soundscapes van NYC door John Cage in 1977, wil journaliste **Kimberley Verthé** een videoproject maken in de vorm van een webdocumentaire over haar geliefde Brussel. Voor het verwezenlijken van deze artistieke ambitie zal ze een vorming volgen in Amsterdam, aan het IDFA (International Documentary Film Festival Amsterdam).

Valérie Berteau is fotografe, regisseuse en producente. Ze wil een interactief transmediaproject ontwikkelen rond verhalen van vrouwen die alleen reizen. Dit project omvat een webcreatie en een geanimeerde documentaire. Daarvoor wil ze stage lopen binnen het informaticabedrijf Apicus in Wasseige.

Voor hun project “Métamorphoses” in L’espace Senghor, zal het **strijkkwartet MP4** onderzoeken welke interactie er mogelijk is tussen een strijkkwartet en andere artistieke disciplines. Daarvoor doen ze beroep op een choreografe en twee componisten.

Florian Kinques wil een gespecialiseerde en grondige opleiding volgen in typografie en drukprocedés om een serie werken te maken die het begrip “kuisheid” bevragen, een thema dat zich in de westerse kunst ontwikkelt vanaf de eerste kunstwerken over de erfzonde van Adam en Eva, tot de meer eigentijdse variaties daarop. Hij zal deze vorming volgen aan het Maison de l’Imprimerie et des Lettres de Wallonie, in Thuin.

LAUREATE VAN DE SALTBEURS

Elisabeth Ida Mulyani, documentairefotografe en video-kunstenaar, is uitgenodigd in Indonesië om haar reeks video-interviews “Supervivere” en een fotoreeks te exposeren. Deze uitnodiging kadert in een tentoonstelling over de schending van de mensenrechten tijdens het regime van Soeharto (1966-1998).

Alle details vind je op onze website:
<http://smartbe.be/fr/services/bourses/>

EEN COLLECTIE HEDENDAAGSE KUNST

In 2008 begon SMart met een kunstcollectie. De rode draad ervan is het thema Kunstenaarsportretten dat nauw aansluit bij onze missie en doelstellingen. Verschillende facetten van dit thema worden belicht: de relatie tussen de kunstenaar en de maatschappij, “fictieve kunstenaars”, citaten en herinterpretaties van bestaande kunstwerken, enz.

In de verzameling, die **vandaag meer dan 300 werken** telt, vindt men werken terug van kunstenaars uit meerdere generaties en disciplines (schilder- en beeldhouwkunst, installaties, fotografie, tekenkunst, illustratie, strip, video, collages,...). Naast de beeldende kunsten gaat de collectie ook dieper in op de muzikale wereld, met muzikale portretten van verdwenen muzikanten.

Sommige werken werden op bestelling gemaakt, zoals het project Portraits Flipchart⁴ door Benoit Piret, waarin alle kunstenaars uit de collectie worden afgebeeld.

Om de kunstwerken in de best mogelijke omstandigheden te kunnen bewaren, werkt SMart op regelmatige basis samen met een restauratrice om eventuele beschadigingen te laten herstellen.

Met deze initiatieven wil SMart haar zichtbaarheid in de wereld van de beeldende kunsten verhogen, zowel in België als geleidelijk aan in Europa, waar er samenwerkt wordt met de zusterondernemingen in verschillende landen.

Deze erkenning liet zich duidelijk voelen. We werden uitgenodigd op symposia over bedrijfssponsoring:

- “When Arts meets Business», symposium door Prométhéa pour la Commission Européenne (avril 2015).
- “When Arts meets Business”, symposium georganiseerd door Prométhéa voor de Europese Commissie (april 2015)
- “Collections et communication d’entreprise”, georganiseerd door de Fondation Collectiana en le Lasco (maart 2016)

We hebben uiteindelijk ook een dossier ingediend voor een partnerschap, met als doel onze collectie voor te stellen in Barcelona, Berlijn, Wenen en Praag. Dat is iets voor de komende jaren. Dit project hebben we gedoopt tot “Un itinéraire artistique européen: une synergie entre Préparer l’avenir et Portraits d’Artistes”. Het zal tot stand komen in nauwe samenwerking met de entiteiten van SMart uit deze verschillende steden.

De aanwinsten van 2015

De collectie is in 2015 uitgebreid met tien “FlipchArt”, die de serie van Benoît Piret aanvullen (Portretten van Philip Akkerman, Stephan Balleux, André Stas, Jacques Brissot, Frank Maieu, Fred Bervoets, Jacques Charlier, Michel Binstok, Jean-Pierre Ransonnet en zelfportret van Piret zelf).

SMart heeft ook het werk van Jacques Lennep aangekocht (“Yves Somville / Jésus Christ”) en heeft een tweede werk in permanente bruikleen gekregen (“Monet devint aveugle”). We hebben hem een maquette van Philippe De Gobert, “L’atelier de Magritte” geschonken.

⁴ Een flipchart is een soort schildersezel/statief met vervangbaar papier en wordt dikwijls gebruikt als visuele ondersteuning bij uiteenzettingen en vergaderingen.

Een collectie én tentoonstellingen

Het volstaat niet om alleen een collectie op te bouwen. Ze moet ook getoond kunnen worden. SMart maakt hier actief werk van, onder andere via een consequent tentoonstellingsbeleid.

Allereerst zijn de werken zichtbaar in onze hoofdzetel te Sint-Gilles. Zij die om een of andere reden door onze lokalen wandelen, kunnen deze werken bewonderen. Andere kunstwerken bevinden zich in onze regionale of buitenlandse kantoren.

Zo toonde het Centre des Tanneurs in Luik van 13 mei tot 14 augustus 2015 een selectie werken. “SMart by SPACE/Collecting People” werd gerealiseerd door onze partner SPACE.

In het voorjaar van 2015 mocht de hoofdzetel van SMart France in Lille de triptiek *Une vie d'artiste* ontvangen, van de Antwerpse kunstenaar Frank Mahieu.

De inwijding van LaVallée, vorig jaar in september, bood de gelegenheid om voor de eerste keer onze integrale collectie tentoon te stellen, in een ruimte die haar mooi deed uitkomen en een massa publiek trok. Er waren voor de gelegenheid ook geleide bezoeken.

Onze Henegouwse collega's hebben werken gekozen die vanaf juni 2016 worden tentoongesteld in Belneux, het gebouw waar ons kantoor van Bergen zich bevindt.

Ook op diverse evenementen extra muros werd onze collectie voorgesteld:

- In april 2015 werd een serie werken gepresenteerd tijdens *OFF Art Fair 2015*, rond het thema van de “Herinterpretatie van werken”.

- Van 25 juni tot 1 augustus 2015 werd een tentoonstelling van werken uit onze collectie opgezet in de hoofdzetel van PointCulture Bruxelles, naar aanleiding van een reeks evenementen over de problematiek “Kunstenaar aan het werk”.

- Van 5 februari tot 16 april 2016: “*De profil et de face*”, een tentoonstelling georganiseerd door het cultuurcentrum Les Chiroux in Luik, bevatte verschillende werken uit onze collectie.

Ook worden geregeld werken uitgeleend aan andere instellingen voor tijdelijke evenementen:

- 14 “*Portraits Flipchart*” van Benoit Piret verhuisde tijdelijk naar l’Espace Wallonie-Bruxelles, te Brussel tijdens de zomer 2015.
- “*Une Vie d’artiste*” van Frank Maieu werd uitgeleend aan Galerie De Zwarte Panter in Antwerpen (zomer 2015).
- Voor de tentoonstelling *I Belgii, Barbari et Poeti* reisden de werken “*Ni un paso atras*” van Johan Muyle en “*L’hom’art*” van Jacques Lennep naar het MACRO (Museo d’Arte contemporanea di Roma) in Italië (15 mei - 27 september 2015) en naar het oude Espace Vanderborght in Brussel (23 oktober - 3 januari 2016).
- Van 21 mei tot 17 juli 2015 werd “*Ex-libris, La disparition de Georges Perec*” van Laurent Sfar tentoongesteld in het Centrum voor hedendaagse kunst van Troyes.
- In het voorjaar van 2016 werd een serie van zes foto's, genaamd “Objets” en uitgevoerd door Tatiana Bohm, opgehangen in de galerij 100 Titres (Brussel), in het kader van een tentoonstelling die zich buigt over de verbanden tussen textielkunst en de gender.

Een integrale catalogus en een website

In augustus 2015 verscheen een drietalige catalogus (FR/NL/EN) waarin de collectie voorgesteld wordt. Dankzij bijdragen van experts worden de verschillende werken in perspectief geplaatst.

Alle werken worden overigens voorgesteld op de website SMartAgora : <http://smartbe.be/fr/a-propos/la-collection/>

DE ARTOTHEEK VAN HEDENDAAGSE KUNST

Om de zichtbaarheid van hedendaagse kunst te bevorderen, beginnende bij de kunstenaars die met SMart samenwerken, werd in de herfst van 2014 een nieuw project opgestart: een artotheek met hedendaagse kunstwerken. De artotheek staat in het teken van de collectie "Kunstenaarsportretten", maar bevat ook meer bescheiden werk.

Ook het *werk gezien door de kunstenaars* komt aan bod. Op deze manier wordt er een link gelegd tussen de hedendaagse creatie en alle beroepen die worden uitgeoefend door de leden van SMart. De werking ervan is vergelijkbaar met het principe van een "kunstbibliotheek" waarbij de personeelsleden van SMart de originele werken gratis of voor weinig geld kunnen uitlenen, en later eventueel tot aankoop kunnen overgaan.

Lenen kan vanaf het najaar 2016.

* aanwinsten 2015 ** aanwinsten 2016		
Kunstenaar	Titel	Techneik
Bernard Rancillac (FR, 1931)	<i>Groupe de jazz</i>	Kleurenlithografie
Jacques Duez (B, 1945-2010)	<i>Professeur Choron</i>	Waterverf op patroonpapier
Viollet Fanny (FR, 1936)	<i>Les Trois Grâces</i>	Geborduurde postkaart
Viollet Fanny	<i>L'Origine du Monde</i>	Geborduurde postkaart
Viollet Fanny	<i>Marat assassiné</i>	Geborduurde postkaart
Deprez Olivier (B, 1966)	<i>WREK/How's that? et WREK/sans titre*</i>	2 houtgravures
Dubien Dominique (FR, 1963)	<i>5 portraits*</i>	Schilderij
Marquet Jean Pierre (FR 1971)	<i>Autofiction, le mal armé...*</i>	Gemengde technieken op papier
Reynier Yves (FR, 1946)	<i>Trois points rouges**</i>	Collage en schilderij op leisteen
Clerbois Michel (B, 1958)	<i>Moi Main droite, Moi main gauche**</i>	Viltstift en olieverf op spiegel
Cordier Pierre (B, 1933)	<i>Portraits**</i>	Chemigram
Salemi Jean-Claude (B, 1950)	<i>Jazz au balcon/Bal du 14 juillet**</i>	2 x linoleumdruk
Wesel Thierry (Congo B, 1959)	<i>Autoportrait III Nicéphore**</i>	Zeefdruk

HET NETWERK DAT TELT

VROEGER

MARIE-LOU EN IK HEBBEN ELKAAR LEREN
KENNEN OP DE RALLY VAN DUFLAN VAN
MOLLEQUICHE

DAARNA ONTDEKEN WE DAT
WE DEZELFDE ASCENDANT HEBBEN

NU

IK HEB DARIO LEREN KENNEN OP
SMARTAGORA

DAARNA ONTDEKEN WE DAT WE
DEZELFDE ADVIESVERLENER HEBBEN

Evenementen en partnerschappen

1. Territoriale ontwikkeling

Vier personen staan in voor de territoriale ontwikkeling. Hun voornaamste doelstellingen:

- de drijvende kracht zijn achter de gemeenschap van leden en opdrachtgevers.
- partnerschappen ontwikkelen, netwerken, evenementen organiseren.
- de adviesverleners helpen om zich in hun eigen stad te integreren.

Deze missie zet hen ertoe aan om contacten te leggen met talrijke economische en culturele partners. Onze toenadering tot economische partners past perfect binnen ons project, dat we daarmee een nieuwe wending geven.

In Brussel zetten we mee de schouders onder initiatieven van de gemeente Sint-Gillis. Zo hebben we deelgenomen aan de Club des cadres, waar lokale ondernemingen elkaar ontmoeten. Dit is een initiatief van de schepen voor economische ontwikkeling. Ook de workshops rond het werkgelegenheidspact gorganiseerd door de vereniging Pour la Solidarité en die onder de bevoegdheid vallen van de schepen voor sociale cohesie, tewerkstelling en vorming, konden op onze medewerking rekenen. Bovendien hebben we mee de tweede editie van het “Trajet Emploi” (werkgelegenheidsstraject) op poten gezet, samen met de organiserende gemeentes Ukkel, Vorst en Sint-Gilles en hun respectievelijke ‘Jobhuizen - Maisons de l’Emploi’. SMart nam in dit kader deel aan de St’art Job, een info- en uitwisselingsdag over artistiek en creatief werk. We plaatsten een infostand in onze kantoren en hielden een infosessie voor werkzoekenden.

Aan Vlaamse kant hebben we ons steentje bijgedragen aan het project Creative Ville, dat door Flanders DC georganiseerd werd in Brussel. We namen er deel aan een opleidingsdag over creatieve ondernemers.

In Genk hebben we contacten gelegd met de lokale overheden, met het oog op de opening van ons nieuwe kantoor. Drie debatten over ‘ondernemen in de stad’ stonden er op ons programma.

In Wallonië waren er ook heel wat initiatieven, voornamelijk rond **Mons 2015**. We hebben in Bergen deelgenomen aan het internationaal ondernemingsforum Culturalia, waar we toenadering hebben gezocht tot de activiteitencoöperaties, incubators voor jonge ondernemingen en meer institutionele projecten die onder de noemer vallen van de “creatieve hubs”. Dit zijn gebouwen waar verschillende creatieve bedrijven en disciplines samenkomen. De Waalse minister van Economische Zaken wil graag werk maken van zulke hubs. Hierover hebben we trouwens regelmatig overleg met Creative Valley, een hub in Bergen.

In Charleroi hebben we banden gecreëerd, of onze bestaande banden versterkt, met “Je Créé mon job”, Azimut, Credal et Microstart, die ons beleidsmatige inspiratie geven voor het beheer en de begeleiding van projecten.

In Doornik zetelt SMart in de Raad van Bestuur en het bestuurscomité van Wap’s hub. Deze hub wil een fablab installeren, en daar kunnen wij ook een rol in spelen. Met Wap’s

Hub hebben we eerder al samengewerkt voor de organisatie van creatieve ontmoetingen (www.rencontrescreatives.be).

In Luik namen we deel aan meerdere werkgroepen, samen met andere spelers uit de sociale economie:

We hebben ons aangesloten bij een groep bestaande uit de Fédération des Maisons médicales, het SAWB, les Grignoux, Damnet, Terre, Crabe, Scopiton, Barricade, les SCOP. Samen hebben we een gids opgesteld die toelicht hoe een onderneming op een participatieve manier bestuurd kan worden. Deze gids werd in december 2015 voorgesteld aan vakbondsafgevaardigden.

In het kader van de “Mercredis Hors Emploi” (woensdagen zonder werk), hebben we samen met het Collectif Ripostes een ontmoeting georganiseerd over de ervaringen van SMart en van Coopaname.

We doen tot slot ook mee aan een reeks ontmoetingen en evenementen “Le travail en avoir, ou pas”, een initiatief van cultuurcentrum Les Chiroux, bibliotheek Les Chiroux, PAC-Liège, de vzw D'une Certaine Gaieté en haar magazine C4, en de groep ATTAC.

Het feit dat we een nieuw kantoor hebben in Eupen laat ons toe om contacten aan te knopen met de institutionele verantwoordelijken van de Duitstalige Gemeenschap. Zo bijvoorbeeld met het ministerie van Cultuur, het Arbeitsamt (openbare dienst voor werkgelegenheid en vorming in Wallonië, equivalent van le Forem), de Wfg (Wirtschaftsförderungs-gemeinschaft, die steun biedt bij het opstarten van een onderneming), en ook Anikos (Vereniging van werkgevers buiten de verkoopsector) en het Medienzentrum der DG, waarmee we van gedachten wisselen over de creatieve beroepen.

2. Partnerschappen & het lokale culturele leven

In alle plaatselijke kantoren zijn de adviesverleners betrokken bij het culturele en verenigingsleven in hun streek. Ze stellen projecten voor om nieuwe banden te creëren – of de bestaande banden beter aan te halen – met de plaatselijke artistieke, culturele en economische gemeenschap. Op deze manier werden er heel wat partnerschappen afgesloten. Deze kunnen verschillende vormen aannemen: van hulp bij de organisatie van een evenement tot financiële of materiële steun. Elk kantoor beschikt daarvoor over een eigen budget.

Daarnaast is SMart ook betrokken bij langlopende projecten die het lokale creatieve netwerk moeten helpen structureren.

Met onze hulp schoot de vastgoedcoöperatie DynamoCoop uit de startblokken. Deze coöperatie in Luik heeft verschillende gebouwen die ze inricht als atelier of repetitie-ruimte voor de artistieke sector.

Naar het voorbeeld van Luik, nam SMart Namen mee het voortouw in de opstart van een Comptoir des Ressources créatives. Deze kwam er ook effectief in januari 2016 onder de naam “La Factory”. We ondersteunen in Namen ook het project “Hang’Art”, dat werkruimten openstelt voor kunstenaars en waar verschillende van onze leden werken. Hang’Art opende haar deuren in Saint-Servais, in het najaar van vorig jaar.

VLAANDEREN

In het noorden van het land ondersteunt SMart een twaalfal erg uiteenlopende organisaties en evenementen:

- Het tijdschrift Reko-Verso waarvan we ook een verdeelpunt zijn;
- AnyParty, een gezellig feest voor creatieve freelancers;
- Studio Start, een gedeelde werkruimte voor kunstenaars en creatieve ondernemers;
- De vereniging Kop (Kunstenaars Ondersteunend Platform), een multidisciplinair platform dat kunstenaars ondersteunt en vertegenwoordigt en daarbij vooral aandacht besteedt aan starters;
- Buzzkruit: evenement voor jonge creatieve start-ups;
- DOPsalon, dat doorgaat in een plek voor co-working en waar een kunstenaar komt praten over zijn werk en projecten;
- BarVizart: centrum dat startende kunstenaars ondersteunt;

- De vereniging One Armed Man, voor een artistiek tijdschrift en tentoonstelling.

In Gent sloten we ons ook aan bij diverse evenementen en knoopten we verschillende partnerschappen aan:

- Future Talents, een videoproductiehuis dat zich toelegt op jonge creatieve werkers;
- Zwart Wild, een kunstenaarscollectief, voor een expo en concerten;
- Gouvernement, een onafhankelijk centrum voor artistiek werk en een cultureel platform;
- Het project Music for Library, een muzikaal evenement in een bibliotheek;
- Het muziekfestival Zaraditebe.

SMart steunde ook individuele initiatieven van twee kunstenaars: Kelly De Meyer en Eva Neiryck, die de projectoproep voor een installatie/muurschildering in ons Gents kantoor binnenhaalde.

WALLONIË

Het kantoor in Namen veranderde van locatie en is voortaan gevestigd in het centrum van de stad. Het heeft een grote vitrine waar geregeld kunstwerken van onze leden te bewonderen zijn. Voor hen is dit een ideale gelegenheid om hun projecten en realisaties (zonder directe verkoop) te tonen en voor ons is het ook interessant: wij organiseren van tijd tot tijd een vernissage, waar we bij een glaasje kunstenaars en partners samenbrengen. In de antenne van Namen gingen er nog andere evenementen door. We lichten er een paar uit:

- Mei 2015, Parcours d'artistes van Waret-la-Chaussée (Eghezée), in samenwerking met cultuurcentrum L'Ecrin.
- Juni, Fête de la Musique. Als voorsmaakje van dit openluchtevenement, aan de oever van de Samber in de Jardin de la Maison de la Culture, gaan er een vijftigtal concertjes door op ongewone, originele plekken, zoals ons eigen kantoor. Vaak zijn het akoestische concerten die voor een gezellige sfeer zorgen.
- Eind juni: Verdur'Rock Festival. Ook dit jaar gaf SMart een prijs ter waarde van 600 euro aan de winnaars van het oudste festival van Wallonië.
- Eind juli: Festival Esperanzah! SMart Namen gaat voor een langdurig partnerschap met vzw Z in Floreffe. Die organiseert verschillende festivals waaronder Esperanzah en sinds kort ook het Verdur'Rock Festival.
- November: festival KIKK, dat de digitale innovatie in de kijker zet en sprekers uitnodigt die gepokt en gemazeld zijn in deze sector alsook experts over de hele wereld.

In **Doornik** gingen we een partnerschap aan met Wap's hub, een creatieve hub in Picardisch Wallonië. Daaruit vloeiden thematische avonden om netwerken te bevorderen onder de deelnemers. Twee problematieken werden besproken in 2015: netwerking en de kwestie van de "third place". Cf. www.rencontrescreatives.be

In **Charleroi, Bergen en Doornik** werd "*Culture en péril*" vertoond en organiseerden we aansluitend een debat hierover.

Om de situatie van werkloze kunstenaars met tijdelijke projecten uit te klaren, organiseerden we drie debatavonden rond de film van Marc-Olivier Picron "*Culture en Péril (ceci n'est pas statut)*". De avonden werden begeleid samen met de juridische dienst van Guichet des Arts (het Franstalige equivalent van het Kunstenloket).

In **Namen en Charleroi** was er de muziekwedstrijd Volta. Volta is een platform dat opkomende groepen begeleidt en ondersteunt. Het is vooral gericht op muzikale undergroundprojecten. Ze organiseren jaarlijks een wedstrijd waarmee je een tournee en een opname in de studio kan winnen.

In **Bergen** werd er een documentaire over het kunstenaarsstatuut uitgezonden. We koppelden hier ook een fototentoonstelling "*Cents papiers*" aan vast van Barbara Dulière. Er zijn heel wat kunstenaars door de RVA uitgesloten uit de werkloosheid. Voor

de tentoonstelling van Barbara Dulière kozen deze kunstenaars een plek en een zin die uitdrukt hoe ze hun situatie ervaren.

We willen de makers van kindertheater steunen en zetten daarom onze samenwerking met de Stad Bergen verder. We plannen een opvoering voor een jong publiek (kinderen en jonge adolescenten).

We organiseerden en modereerden samen met de vzw Mons Equitable een debat over de beweegredenen van kunstenaars om zich politiek te engageren.

We hebben tot slot ook samengewerkt met een audiovisuele productie leider en journalist (Jacques de Pierpont) voor de productie van kleine opnames over de beroepen in de muzieksector. Het doel van deze korte reportages is om de socio-economische realiteiten van muziekprofessionals in de kijker te zetten, en hen daarbij te confronteren met de manier waarop het publiek naar hun job kijkt. Wanneer deze productie op punt staat, kunnen de opnames een goede leidraad vormen voor de debatten die we in 2016 plannen over de muziekindustrie.

We hebben ook heel wat (culturele) contacten gelegd in Luik, bijvoorbeeld voor:

- het symposium “Propriété intellectuelle, droits d’auteur et édition numérique”, met cultuurcentrum Les Chiroux.
- een voortgezette samenwerking met Space collection, waarvan we meerdere werken aan onze muren hebben hangen.
- een deelname aan Reciprocity Design Liège: Triennale internationale de design & innovation sociale.

BRUXELLES

In **Brussel** organiseren we verschillende evenementen binnen LaVallée, maar natuurlijk ontstonden er ook contacten buiten deze organisatie, waaronder:

- In mei 2015, lancering van een projectoproep in samenwerking met cultuurcentrum Jacques Franck. Diens buitenruimte ‘Côté Jardin’ wordt ingewijd, wat met deze oproep extra luister krijgt.
- Deelname aan “Brussel I Love You”, parcours voor hedendaagse kunst, waar enkele van onze kunstenaars tentoonstellen, meer bepaald in de galerij Hangar H18, die we tot onze partners rekenen. Via dit evenement ondersteunen we de aanwezigheid van onze kunstenaars.
- Aanwezigheid en deelname aan het Festival International du Film de Bruxelles (FIFB) en aan de Jobs Cinema Days, die parallel georganiseerd worden.

3. Ontmoetingen met leden: Meet&Connect

Meet&Connect is een ontmoetings- en netwerkevent, telkens georganiseerd voor een specifieke sector met een aantal ervaren rotten die hun professionele ervaring willen delen. Dankzij deze ontmoetingen kunnen deelnemers informatie en contacten opbouwen die hun project meer slaagkansen geven.

Een vijftiental sessies werden in de loop van het jaar georganiseerd in Bergen, Brussel, Charleroi en Doornik. Gemiddeld konden we rekenen op een twintigtal deelnemers. De meeste van die sessies kwamen tot stand in samenwerking met externe partners.

Meerdere bijeenkomsten van Meet&Connect zoemden in op de beroepen in de muziek- of podiumkunstensector:

- Rapper Mochélan uit Charleroi deed een performance in Marcinelle, en vertelde over zijn atypische parcours.
- Verder onthouden we de sessie “Carrière maken in de klassieke muziek: een delicate partituur om te spelen” in Brussel, oktober. Deze sessie kwam tot stand in samenwerking met Jeunesses Musicales en met de medewerking van Margaret Danel (Quartet MP4) en Catherine Danel, professor marketing aan het Conservatorium van Brussel.
- Een andere sessie belichtte de loopbaan van hiphoppers Hervé Wala en “Herb Cells da mic jagga”, Brussel, oktober.

Andere sessies gingen dieper in op de filmsector en de thema's die in dit vakgebied leven:

- Florian Vallée en Gabriel Vanderplas kwamen getuigen over de moeilijkheden die ze ervaren als documentairemaker, Bergen, juni.
- Regisseur Benoît Mariage kwam zijn visie geven op het ‘cinemafabriek’, Monceau-sur-Sambre, augustus, in samenwerking met het Kino Festival.
- Regisseur Diego Martinez Vignetti, producer Sébastien Delloye en recensent Louis Danvers hadden het over de langspeelfilm, van idee tot scherm, Brussel, september.

De grafische en beeldende kunsten:

- In het kader van de expo Ciné Graphica, had vormgever en webdesigner Sébastien Laurent het over hoe verplichtingen zijn creaties soms in de weg zitten of net vooruithelpen, Charleroi, maart.
- Hoe verwerf je een plekje in de artistieke wereld? Moet je kost wat kost tentoonstellen? Dat was het thema in Vorst, april, in samenwerking met het cultuurcentrum Ten Weyngaert en met als centrale gasten Luis Pölet, Agathe Ségura en Marc Rومان.
- Tekenaar Pierre Bailly vertelde hoe je met strips je brood kan winnen, in het kader van de “Rendez-Vous BD” in Quaregnon, mei.
- Waarom deel uitmaken van een kunstenaarscollectief? Alleen ga je sneller, maar samen raak je verder? Het collectief van beeldend kunstenaars Farm Prod sneed de kwestie aan in Bergen, oktober, in het kader van het “Parcours -40”.

Digitale kunsten en nieuwe media:

- De sessie “Arts numériques” draaide volop rond de digitale kunsten, in het gezelschap van Werner Moron, die zijn visie en ervaringen deelde. Deze sessie vond plaats tegen de achtergrond van het festival City Sonic, en met medewerking van het Maison du Design, Bergen, september.
- La Quinzaine Numérique vormde de aanleiding voor een sessie over videogames. Hoe kan je daarin carrière maken en het hoogste level bereiken? Bergen, november.
- “Geld verdienen met online storytelling en blogs”, Hasselt, oktober, in samenwerking met REC (Radiocentrum).

De laatste ontmoetingen gingen respectievelijk over financiering en netwerking.

- Gatiën Bataille geeft vormingen over hoe je netwerking begeleidt en stimuleert. Hij was de aangewezen persoon om mee na te denken over “Le réseau, un levier pour développer votre (cré)activité”, Doornik, juni, in samenwerking met Wap’s Hub en l’Esc.
- Crowdfunding kwam aan bod in Sint-Gillis, oktober, tijdens de sessie “Le crowdfunding, une solution pour financer vos projets?”, met Emilie Danel, auteur en uitgeefster, en Heidrun Bosteels, Activiteitenbeheerder bij SMart en gespecialiseerd in het thema.

4. Hart boven Hard - Tout Autre Chose

SMart sloot zich aan bij de burgerbeweging Hart boven Hard - Tout Autre Chose, die het koude, rigide beleid van onze regering aan de kaak stelt. We nemen actief deel aan hun thematische werkgroep “waardig werk”, die voorstander is van de collectieve arbeidsduurvermindering. Om onze steun aan Hart boven Hard - Tout Autre Chose te betuigen, stapten we mee in hun twee parades (maart 2015 en 2016), en namen we op 27 januari in Luik deel aan de vergadering met de ondersteunende verenigingen. Dit engagement zetten we verder in 2016. We zullen een ontmoeting organiseren met vertegenwoordigers van de thematische groep en met freelancers. We willen ons voorstel op die manier uitbreiden naar groepen die niet onder de klassieke loondienst vallen.

DEEL 6:
VAN DE
GEWESTEN NAAR
EUROPA

- Bruxelles/Brussels
- Antwerpen
- Gent
- Courtrai
- Kortrijk
- Mons
- Charleroi
- Namur
- Liège
- Eupen
- Genk

Louvain-La-Neuve

Stockholm

Amsterdam
Rotterdam
Bremen
Berlijn

Lille
Paris
Rennes
Nantes

Strasbourg

Grenoble
Ferdand

Lyon

Wien

Budapest

Toulouse
Montpellier
Marseille

Milano

Roma

Zaragoza

Madrid

Barcelona

Gentile

Antequera

Jerez de la
Fronteira

Granada

Malaga

Van de Gewesten naar Europa

Kunstenars zijn almaar meer op het buitenland aangewezen om hun activiteiten en projecten te ontwikkelen. Om hun **activiteiten buiten de landsgrenzen goed en veilig te doen verlopen**, moeten we oplossingen voorzien voor onze leden. Ze reizen, nemen deel aan transnationale producties, creëren werken over de grenzen heen, nemen medewerkers aan en sluiten contracten af met buitenlandse klanten en leveranciers.

Om maar een cijfer te geven: de bedragen die leden hebben gefactureerd in landen van de Europese Unie buiten België zijn goed voor 12 miljoen euro, zowat 10% van de omzet van SMart. Daar komt nog eens 1,5 miljoen euro bij van facturen uit zo'n zestig andere landen wereldwijd. Onze leden zijn dus duidelijk actief op internationaal vlak.

Vijf landen tellen het grootste aandeel (90%) van gefactureerde bedragen binnen de Europese Unie. Frankrijk realiseert op zichzelf al 60%. Buiten de Europese Unie zien we nauwe relaties met de Verenigde Staten en Zwitserland.

Deze internationale activiteiten zijn complex en vragen om een aangepaste ondersteuning en een netwerk van aanspreekpunten in de verschillende landen. Deze aanspreekpunten moeten beetje bij beetje de theoretische competenties en nodige kennis onder de knie krijgen om de projecten te begeleiden en de deelnemers met raad en daad bij te staan.

Om het beheer van de activiteiten van onze partners te stroomlijnen en constant informatie uit te wisselen tussen de verschillende kantoren van dit netwerk, zijn er een goed platform en IT-tools nodig. Alleen op die manier kunnen we op een vlotte manier de transnationale projecten verder doen groeien.

We willen ook bijdragen aan de creatie van een sociaal en reglementair kader dat de beroepsloopbanen van de gebruikers veiliger moet maken. Hiervoor willen we een **nieuw sociaal** statuut uitdenken dat de verschillen in de nationale systemen van sociale zekerheid overstijgt. De organisatie van een transnationaal netwerk van coöperaties maakt het mogelijk om elke deelnemer een dubbele rol te geven, die van coöperant in loondienst en van mede-eigenaar van de onderneming. Daarmee benaderen we het best de economische realiteit van dit type activiteiten, die onregelmatige inkomsten genereren, of soms zelfs geen. Elk land kan dan in functie van de gewoonten en wettelijke verplichtingen het loon van werknemer en/of zelfstandige uitkeren. Het wordt dus cruciaal om ook dit aspect van hun werk veilig te stellen en oplossingen uit te werken op Europese schaal.

Met ons Europees programma verspreiden we onze **solidaire waarden en werking op een steeds grotere schaal**.

Voor onze territoriale ontwikkeling werken we samen met lokale organisaties die al actief zijn in de professionele creatieve sectoren.

1. Een internationale groep

De acht entiteiten van SMart die actief zijn in Europa hebben zich verder ontwikkeld, elk op hun eigen ritme. Overal is er wel een groei met twee cijfers, wat aantoont dat onze diensten een groot publiek aanspreken.

DUITSLAND

Eind december 2015 heeft SMart Duitsland de overstap gemaakt naar een coöperatieve vereniging. De organisatie, die voordien louter een informatieve rol opnam, heeft ondertussen haar eerste leden verwelkomd en biedt hen een dienst voor het beheer van hun contracten en Activiteiten. SMart Duitsland heeft ook infosessies georganiseerd voor diverse organisaties (Berlinerpool, Instituto Cervantes, Verein Berliner Künstler/Arts Club, Internationale Kulturbörse Freiburg, Grenzfunkpunkt Aix-la-Chapelle). In de loop van het jaar adviseerde de vereniging SMart Duitsland trouwens meer dan 200 kunstenaars in het kader van de help desk "Touring Artists +". Dit project wordt gefinancierd door het Duits Ministerie van Cultuur en kwam tot stand met medewerking van de International Association of Art (IGBK) en de International Theatre Institute (ITI). SMart ging bovendien in 2015 een partnerschap aan met het fiscaal advieskantoor "In Stereo" zodat leden beroep konden doen op een "tax hotline".

OOSTENRIJK

In juni 2015 richtte SMart Oostenrijk haar coöperatie "SmartAt e.Gen" op, die operationeel is sinds oktober. Haar aanbod breidde zich uit met een dienst "Activiteiten", bovenop de dienst "SMart Admin", opgericht voor niet-leden en verenigingen die hun projecten op een gemakkelijke manier willen beheren. Eind 2015 telde deze entiteit rond de

50 leden, die samen voor meer dan 60.000€ gefactureerd hebben. SMart Oostenrijk werkt momenteel aan een informatieportaal over internationale mobiliteit. Dit project haalt zijn inspiratie bij SMart Duitsland, dat ervaring heeft op dit vlak, en wordt gefinancierd door het Oostenrijks Ministerie van Cultuur. De website zou gelanceerd worden in 2016.

VOLLE BAK IN SPANJE

SPANJE

Na Barcelona en Sevilla, kreeg ook Madrid een kantoor. En dit kende al meteen een spectaculaire ontwikkeling. De politieke en economische conjunctuur in Spanje gaf onze groei een duwtje, net als de wetgeving omtrent coöperaties in Andalusië. Ook de dynamiek en het enthousiasme dat uitgaat van de teams verklaart ons succes in Spanje. Met 2 000 nieuwe leden bereikt Spanje de kaap van 10 000. De omzet bedraagt ondertussen maar liefst 4 450 000 €. Er werden nieuwe contacten gelegd en allianties aangegaan, wat begin 2016 leidde tot de opening van een nieuw bureau in Zaragoza.

FRANKRIJK

De eerste zusterorganisatie, SMart Frankrijk, werd opgericht in 2008 en ging twee jaar later effectief van start. Het kon daarbij leunen op een ervaren netwerk van partners verspreid over het ganse gebied. Haar leden zijn projectwerkers in de creatieve-culturele sector, maar ook autonome organisaties die het sociale beheer van hun werknemers aan SMart toevertrouwen.

Vanaf haar oprichting nam SMart Frankrijk de vorm aan van een coöperatieve onderneming (beperkte winst, participatief bestuur en met sociaal oogmerk). Het wordt meebestuurd door haar leden, de vaste medewerkers en economische en technische partners.

De coöperatie biedt een waaier van diensten aan (van beheer naar financiële en juridische dienstverlening tot gedeelde werkruimten...). Ze wil activiteiten helpen ontwikkelen door in te zetten op het delen van middelen en de dynamiek van het collectieve.

SMartFr heeft kantoren in Lille, Parijs, Straatsburg, Lyon, Clermont Ferrand, Marseille, Montpellier, Toulouse, Nantes en Rennes. Ze is dus in heel Frankrijk sterk verankerd en sluit zich in elke stad aan bij de netwerken van partners, die mee ijveren voor lokale, economische en culturele ontwikkeling.

SMartFr verenigt momenteel bijna 9500 leden (61% mannen / 39% vrouwen). Hun projecten worden beheerd door 41 werknemers in 10 kantoren verspreid over gans Frankrijk. In 2015 ging de omzet de hoogte in tot 11,4 M€, waarvan 10% in de Europese Unie buiten Frankrijk. De vooruitzichten voor 2016 wijzen in de richting van een verdere groei: 12 000 leden zouden moeten zorgen voor een omzet van 16 miljoen.

SMart Frankrijk heeft haar rol in de sociale en solidaire economie versterkt door samen met een aantal andere coöperaties Bigre ! op te richten. Dit project verenigt vier SCOPs (*sociétés à gestion coopérative et participative*) en een SCIC (*société coopérative d'intérêt collectif*). Samen vormen ze één gezamenlijke entiteit van meer dan 7000 personen. De organisatie mikt op het mutualiseren van de uitbetaling en de lancering van B !BX, een gedeeld aanbod van diensten bestemd voor teams van ondernemers in loondienst.

Haar toenadering tot een groep ondernemers uit Lille, Grands Ensemble, maakt het mogelijk om een globaal aanbod aan diensten uit te bouwen.

ITALIË

SMart Italië werd opgericht in oktober 2013 en ging effectief van start als coöperatie in de zomer van 2014. Ze heeft een garantiefonds waardoor leden hun loon al uitbetaald krijgen tegen de 10de van de maand volgend op de opdracht. Tegelijkertijd organiseerde ze vormingen

over veiligheid op het werk. Er werden nieuwe partners gevonden, zoals ACTA, de Italiaanse vereniging voor autonome werkers. Eind vorig jaar telde de Italiaanse organisatie bijna 200 leden. De omzet bedroeg meer dan 350.000€.

HONGARIJE

SMartHu, met een vestiging in Budapest, opende officieel haar deuren in maart 2014. In de loop van 2015 heeft de organisatie aan haar zichtbaarheid gewerkt bij potentiële gebruikers, klanten en partners. Sinds november kunnen leden bij onze Hongaarse partner terecht voor een complete dienstverlening: SMart Hongarije beheert voortaan hun contracten en activiteiten. Een maand later is de organisatie beginnen nadenken over een tool om het loon van leden te garanderen. Eind 2015 waren er 168 mensen aangesloten.

NEDERLAND

Voor SMartNL was het een bewogen jaar met drie belangrijke evoluties:

- ➊ het afronden van de dienst “productiehuis”;
- ➋ de begeleiding op het vlak van budgettair beheer en van projectwerk;
- ➌ de verdere ontwikkeling van de beheertool waar alle Europese

part-ners in de toekomst mee kunnen werken.

Eind 2015 telde SMartNL zo'n 80 leden, goed voor een gefactureerd bedrag van 55 000€.

ZWEDEN

In 2014 is SMart Zweden gestart met een dienst “Activiteiten” die sindsdien alleen maar is uitgebreid. Trouwens, 2015 was een boeiend jaar met veel evenementen. SMartSe nam bijvoorbeeld deel aan de “Almedalen Week”, een jaarlijks evenement dat doorgaat als het meest belangrijke politiek forum van Zweden. SMartSe was verder aanwezig op de conferentie van het KLYS – “Swedish Joint Committee for Artistic and Literary Professionals”, een organisatie die kunstenaars uit verschillende disciplines samenbrengt rond gezamenlijke interesses, zoals auteursrecht, de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid. Er was trouwens een wissel van stoel bij SMartSe: voorzitter Ida Buren gaf de fakkel door aan Chris Torch, oprichter van Intercult, dat het SMart-project in Zweden mee uit de grond stampte.

Het aantal leden van SmartSe is met 40% gestegen: de organisatie bereikte eind dit jaar zo'n 800 personen. De onderneming draait een omzet van 910 000€.

2. Samenwerken in verscheidenheid

Het oorspronkelijke initiatief voor de oprichting van andere nationale entiteiten komt van SMart België. Het is ook België dat instaat voor de financiering van hun ontwikkeling.

De activiteiten van de zusterorganisaties verschillen naargelang de plaatselijke gebruiken, de structuur van de creatieve sectoren en wat de nationale wetgeving als speelruimte toelaat. Ook het doelpubliek kan variëren: werknemers, zelfstandigen, collectieven, organisaties. Deze verschillen hinderen noch de samenwerking noch de uitwisseling van info tussen de teams. De personeelsleden die de territoriale ontwikkeling in België opvolgen, bespreken de situatie met hun Franse collega's; een adviesverlener heeft de

antenne van Luik verlaten om een jaar in Parijs te werken binnen SMartFr; een andere medewerkster, die al verschillende jaren in Brussel werkt, ging werken in Milaan om er de ontwikkeling van SMart in Italië te ondersteunen.

Vaste personeelsleden van SMart België nemen deel aan de Algemene Vergaderingen (AV) van SMart Frankrijk, en andersom... In de dagelijkse praktijk bouwt iedereen mee aan ons Europees project. In onderstaande tabel staan de belangrijkste kenmerken van de acht Europese entiteiten die eind 2015 actief waren.

Land	Onderneming	Juridische vorm	Datum oprichting	Operationeel sinds	Diensten	Beheerskost SMart (excl. BTW)
Frankrijk	SMartFr Coopérative d'accompagnement et de gestion de projets créatifs	Société coopérative d'intérêt collectif (SCIC)	2008	2010	Volledige ondersteuning van de administratieve, boekhoudkundige en financiële aspecten van de projecten en een garantiefonds bij niet-betaling. Uitbetaling binnen de 7 dagen na de prestatie. Rechtsbijstand.	8,50% (individuele leden) 6,5% (juridische personen)
Zweden	SMartSe AB	Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	2012	November 2012	Activiteitenbeheer voor zelfstandigen, collectieven en organisaties. Aanbod van 'portage salarial' binnen de activiteit. Voorschot op het loon vanaf 7 dagen na de facturatedatum.	6,50%
Spanje	SMartIb Cooperativa de Gestión de Proyectos Artísticos y Culturales	Cooperativa de Impulso Empresarial	2013	Mai 2013	Activiteitenbeheer en contractbeheer. Voorafbetaling loon op de 10de van de maand volgend op het contract.	7,50%
Italië	SMartIt Società Mutualistica per Artisti	Società Cooperativa. Impresa Sociale	2013	Begin 2014	Beheer van arbeidscontracten voor leden en niet-leden die artistieke en technische prestaties doen, opleidingen en administratieve taken volgens diverse modaliteiten (loontrekkend, occasioneel werk, projectwerk, zelfstandige,...).	8,50%
Nederland	Stichting SMartNL	Stichting	2013	Najaar 2013	Beheer van activiteiten voor zelfstandigen en collectieven.	6,50%
Oostenrijk	Work SMartAt	Vereniging Oprichting van een coöperatie in 2015	2013	Januari 2014	Beheer van activiteiten voor zelfstandigen en werknemers. Beheer van een specifieke activiteit voor projecten binnen de podiumkunsten met SMartAt als uitvoerend producer. Facturatie in naam van de gebruiker buiten het productiehuis voor subsidievragen en in het geval dat de klanten niet BTW-plichtig zijn.	7,50%
Duitsland	SMartDe Netzwerk für Kreative e.V.	Verein / Association Création d'une Coopérative en 2015	2013	Oktober 2014	Informatie- en adviesdienst over mobiliteit gefinancierd door het Ministerie van Cultuur en gebaseerd op de site van 'Touring Artists'. In samenwerking met het internationaal instituut voor theater (ITI) en het internationaal instituut voor visuele kunsten (IGBK). Beheer van projecten voor culturele verenigingen en organisaties.	5%
Hongarije	SMartHu Non-profit Kft.	Bvba zonder winstogmerk	2014	Oktober 2014	Activiteitenbeheer voor zelfstandigen in het productiehuis van SMartHu, maar door de zelfstandige toe te laten een werknemerscontract op te stellen.	8,5%

3. Projecten over de grenzen heen

Terwijl deze organisaties zich over heel Europa verder ontwikkelden, zaten we natuurlijk niet stil. We hebben ons aangesloten bij verschillende grensoverschrijdende projecten. De adviesverleners van de regionale kantoren zijn uitermate goed geplaatst om relaties aan te knopen met de organisaties van naburige regio's.

In het oosten van het land zijn we betrokken bij het project Creative Hub Euregio, dat verschillende actoren van de culturele en creatieve industrieën (publieke en private) uit de Euregio Maas-Rijn verenigt. Het doel van dit netwerk is om in te spelen op de noden van creatieve ondernemers. Geleidelijk aan zijn er diensten ontwikkeld via een bottom-up benadering, waarmee het netwerk effectief van start wil gaan in 2016. We nemen deel aan dit project via onze antennes in Luik en in Eupen. Bovendien onderhouden we regelmatige contacten met de Task Force "Cross-Border Culture", een van de werkgroepen van de Vereniging van Europese grensregio's (AEBR).

In dezelfde regio werkten we samen met Grenzinfopunkt, een organisatie met een informatieve rol voor grensoverschrijdende werkers (Nederland, Duitsland, België). We namen samen met SMartDe deel aan twee infodagen over grensoverschrijdend werken binnen de creatieve beroepen.

Met de Vereniging van Europese grensregio's hebben we een presentatie gegeven op een infodag over crowdfunding en mobiliteit in Gmünd (Oostenrijk) en in eské Velenice (Tsjechië).

In het westen van het land ontstaan er nauwe relaties met partners uit Nord-Pas-de-Calais, West-Henegouwen (Picardië en Borinage) en West-Vlaanderen, namelijk via onze kantoren in Doornik, Namen, Kortrijk en Gent. In de herfst van 2015 organiseerden SMart Kortrijk, Doornik en Lille de open call "In Vitro", die zich richtte tot designers, beeldende of multimedia kunstenaars actief in de Eurometropool. We zochten kunstenaars voor drie tentoonstellingen in deze drie steden.

4. Actief in Europa

Zowel in België als in Europa ontwikkelt SMart met diverse partners lobby- en netwerkacties ten overstaan van de Europese overheden.

We blijven inzetten op goede partnerschappen met organisaties in de culturele en creatieve sectoren (Culture Action Europe, ENCATC...), al hebben we ons in 2015 vooral toegespitst op een netwerking met verenigingen en organisaties die zich, net als wij, engageren voor freelancers. Zo gingen we in op de uitnodiging van het European Forum of Independent Professionals om het woord te nemen op diens al van 25 juni in Rome.

Met Culture Action Europe (CAE) hebben we ons programma Welfare Line verdergezet, waarbij we analyseren in hoeverre kunstenaars toegang hebben tot de sociale zekerheid. Daarvoor hebben we een vragenlijst in zes talen verspreid over de reële toegang tot de sociale zekerheid (wat betreft gezondheid) voor mensen met een “atypische” werksituatie. De eerste resultaten van deze enquête werden voorgesteld op de conferentie Beyond the Future, georganiseerd door CAE in Göteborg (Zweden), vorig jaar in oktober. We zochten dit jaar toenadering bij onderzoekers die zich buigen over de transformatie van de arbeidsmarkt en van de sociale zekerheid.

Samen met Culture Action Europe, organiseerden we een studiedag over de sociale zekerheid van werkers met onregelmatige beroepsinkomsten. Aan deze studiedag deden vooral onderzoekers mee (Suzanne Capiou, Pascale Vielle, Annalisa Murgia, François Pichault) maar ook diverse verenigingen (European Social Network, Freelancers' Movement, Pour la Solidarité). Een aantal deelnemers dienden naar aanleiding hiervan een project in om financiering van het Europese programma PROGRESS te bekomen (DG Werkgelegenheid en sociale zaken van de Europese Commissie). Het doel van deze financiering is om freelancers een rol te geven in de “industriële relaties”⁵. Dit project, genaamd I-WIRE, heeft de selectie doorstaan en zal gedurende twee jaar verder groeien. In 2016 gaat het effectief van start.

We hebben ook meegewerkt aan andere evenementen:

- Public Policy Exchange heeft ons uitgenodigd voor een van de openingsconferenties van haar studiedag: “ Supporting Cultural and Creative Industries in Europe: Encouraging Cultural Diversity for Smart, Sustainable and Inclusive Growth”, dat doorging in Brussel op 18 februari.
- In oktober was SMart te gast in Berlijn, op uitnodiging van de Internationale Federatie van Muzikanten, om er haar model voor te stellen en van gedachten te wisselen over de sociale rechten van freelance muzikanten.
- In het kader van de conferentie ESS+ Europe, vorig jaar in november te Parijs, werden we gevraagd om de ontwikkeling van de SMart-groep te komen voorstellen als voorbeeld van een onderneming in de sociale economie met internationale activiteiten.
- In januari 2016 werd SMart uitgenodigd op het symposium van het Instituto de Relaciones Industriales van de Universidad Complutense in Madrid en het ETUI. We gingen dieper in op de afbrokkeling van de werkgelegenheid.
- Zoals we zagen in het hoofdstuk over vormingen, spelen we ook een cruciale rol in het project Routes to Employment.

⁵ De industriële relaties (IR) betreffen het geheel aan relaties die tot stand komen tussen individuen, organisaties en hun omgeving, in het kader van werk en werkgelegenheid.

DEEL 7:
ENKELE
MARKANTE
FEITEN

JANUARI 2015: COHN-BENDIT GEEFT DE TOON AAN

Enkele markante feiten

10 januari: Daniel Cohn-Bendit, te gast op onze nieuwjaarsdrink, gaat in gesprek met journaliste Françoise Wolf. Hij is nog volop aangedaan door de aanslag op Charlie Hebdo, een week eerder.

24 januari: Mons 2015, Culturele Hoofdstad van Europa, gaat van start. We halen een openbare aanbesteding binnen voor het beheer van artistieke interimcontracten (SBK). Onze lokale antenne wordt mee betrokken bij het programma van activiteiten.

8 april, in de Rockerill van Charleroi: finale van de muziekwedstrijd Volta, een initiatief van CAL Charleroi. De winnaar mag op tour gaan en een plaat opnemen in een studio. Deze prijs wordt gefinancierd door SMart.

13 mei: 5de verjaardag van les Tanneurs in Luik. Op het programma: ontmoetingen, tentoonstellingen, een bezoek aan “third places”, plekken waar je naartoe gaat om te ontspannen en waar je deelneemt aan het sociale leven. En uiteraard is er 's avonds een feestje!

Juni: de Europese partners van het project Roots&Routes komen vijf dagen samen in Sint-Gillis om het te hebben over de internationale mobiliteit.

20 juni: ons kantoor in Namen zet zijn schouders onder la Fête de la Musique.

30 juni: algemene vergadering en lancering van SMart In Progress. Op alle verdiepingen voel je de hersenen draaien en kraken voor deze gelegenheid. 's Avonds is het aan het betere voetenwerk om een danspasje te zetten.

September: officiële inwijding van LaVallée in Molenbeek. Het wordt een maand vol evenementen. De collectie “Kunstenaarsportretten” wordt voor de eerste keer integraal tentoongesteld.

September: SMart Gent lanceert een open call: “Ontwerp DE MUUR”. Kunstenaars worden opgeroepen om de hoge bakstenen muur aan de ingang te versieren met een muurschildering of graffiti. Het wordt uiteindelijk een muurschildering van de hand van Eva Neiryck.

9 oktober: SMart Doornik start met haar creatieve ontmoetingen, in samenwerking met Wap's hub. De eerste sessie gaat over de “third place” (derde plek).

25 november: er komt een compensatiefonds voor SMart-leden waarvan de bestelbonnen geannuleerd werden door het instellen van dreigingsniveau 4.

DEEL 8:
ONZE PARTNERS

Onze partners

In 2015 zijn we in de steden in Brussel, Vlaanderen en Wallonië waar we onze kantoren hebben niet minder dan 250 partnerschappen aangegaan met artistieke, socioculturele en socio-economische partners. We werkten ook samen met verschillende publieke organisaties. Onmogelijk om iedereen op te noemen. We beperken ons hier dus uitsluitend tot een aantal geprivilegieerde partners.

SAW-B wil een solidaire economie stimuleren. **SMart** neemt mee deel aan het bestuur van **SAW-B**. (algemene vergadering en raad van bestuur). **SAW-B** ondersteunt **SMart** in **Progress** onder meer door expertise te leveren bij de vragen over het coöperatief model. **SMart** en **SAW-B** werkten samen op tal van projecten in het kader van 'l'éducation permanente' (permanente vorming).

POUR LA SOLIDARITÉ - PLS beschrijft zichzelf als een onafhankelijke 'Europese think & do tank' die zich inzet voor een inclusief en duurzaam Europa. In 2015 hebben **SMart** en **PLS** samen twee studies uitgegeven over de banden tussen cultuur en sociale economie, in Frankrijk en Wallonië.

De vereniging **Culture & Démocratie** is een platform voor reflectie, uitwisseling en sensibilisering over wat cultuur en democratie met elkaar verbindt. Naast ad hoc samenwerking, hebben we een gemeenschappelijk documentatiecentrum gespecialiseerd in culturele thema's.

Dynamo-Coop: **SMart** maakt deel uit van de stichters van deze vastgoedcoöperatie met artistiek doel. De organisatie kreeg de prijs voor de sociale economie.

De **gemeente St-Gillis** en het jobhuis (Maison de l'emploi) waarmee we onder meer **St'art** job organiseerden.

Bigre ! In Frankrijk verenigden **SMartFr**, **Coopaname**, **Oxalis**, **Grands Ensemble** en **Vecteur Activités** zich om deze eerste werkmutualiteit op te zetten. We onderhouden nauwe contacten met de organisatie.

InitiativesETcité is een Naamloze Vennootschap met coöperatieve vorm die een aantal ondernemingen groepeerd gespecialiseerd in consultancy, opleiding en communicatie voor duurzame lokale ontwikkeling.

Febecoop is een vereniging die de ontwikkeling van het coöperatief model wil bevorderen en haar waarden en principes verspreiden. Doel is bij te dragen aan de transitie naar een menselijke en duurzame economie via een coöperatief business model. Ze ondersteunt ons in onze transformatieprojecten.

Vereniging van SCOPs Wallonië-Brussel: een netwerk van Belgische ondernemingen die vanuit dezelfde waarden vertrekken: participatie van de werknemers, democratie, rechtvaardigheid en engagement.

ACTA, eerste vereniging in Italië die werd opgericht om autonome werkers uit de brede tertiaire sector (docenten, onderzoekers, creatieven, consultants,...) te vertegenwoordigen.

Roots&Routes, internationaal netwerk voor de promotie van de sociale en culturele diversiteit in de podiumkunsten en de media.

LENTIC, onderzoeks- en interventiecentrum van de Universiteit van Luik, gefocust op innovatieve organisatieprocessen.

Smart Gent
ACEG-site
Dok Noord 4E, 001
9000 Gent
Open van dinsdag tot vrijdag van 9u tot 12u30 van 13u30 tot 17u
t. +32 9 233 51 90
f. +32 9 233 52 05
gent@smartbe.be

Bruxelles [Siège Social]
rue Emile Feron 70
1060 Bruxelles
Ouvert tous les jours de 9h à 17h et deux soirs/mois jusqu'à 19h30 lors des sessions d'info en soirée
bruxelles@smartbe.be

Smart Antwerpen
Lange Winkelhaakstraat 26
2060 Antwerpen
Open van dinsdag tot vrijdag van 9u tot 12u30 en van 13u30 tot 17u
t. +32 3 226 21 08
f. +32 3 233 94 34
antwerpen@smartbe.be

Smart Kortrijk
Graaf Karel De Goedelaan 38
8500 Kortrijk
Open op donderdag op afspraak van 9 u tot 16u.
t. +0470 98 31 00
kortrijk@smartbe.be

Smart Tournai
rue des Chapeliers 10
7500 Tournai
Ouvert mardi, mercredi et jeudi de 9h à 12h30 et de 14h à 17h
t. +32 69 23 21 76
tournai@smartbe.be

Smart Mons
12, rue des Belneux
7000 Mons
Ouvert du mardi au vendredi de 9h à 12h30 et de 14h à 17h
t. +32 65 31 92 21
f. +32 65 88 46 99
mons@smartbe.be

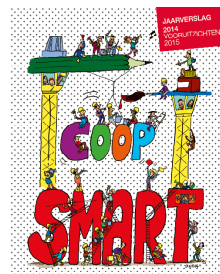
Smart Charleroi
Centre "Le Vecteur"
Rue de Marcinelle 30
6000 Charleroi
Ouvert lundi, mercredi et vendredi de 9h à 12h30 et de 14h à 17h
t. +32 71 58 52 41
f. +32 71 58 52 44
charleroi@smartbe.be

Smart Liège
Quai des Tanneurs 2
4020 Liège
Ouvert tous les jours (sauf jeudi après-midi) de 9h à 12h30 et de 14h à 17h
t. +32 4 342 71 15
f. +32 4 342 63 30
liege@smartbe.be

Smart Eupen
Chudoscnik Sunergia
Rotenbergplatz 19
4700 Eupen
Ouvert tous les mardis de 9h à 12h30 et de 14h à 17h
t. +0474 74 50 02
eupen@smartbe.be

Smart Louvain-la-Neuve
Place de l'Université 16, Bâtiment Le Parc,
2e étage, 1348 Louvain-la-Neuve
t. +0493 31 19 25
louvainlaneuve@smartbe.be

Smart Namur
rue du Beffroi 11
5000 Namur
Ouvert tous les jours de 9h à 12h30 et 14h à 17h – fermé le mardi matin
t. +32 81 58 12 60
f. +32 81 87 70 66
namur@smartbe.be

Medewerkers jaarverslag:

Sophie Bodarwé
Alain Bombaert
Dirk Carron
Virginie Cordier
Sarah de Heusch Ribassin
Solange De Mesmaeker
Maxime Dechesne
Nicolas Dekmine
Erika Delaby
Olivier Desclez
Lieza Desein
Frisia Donders
Damien Drossart
Anne Dujardin
Sergio Giorgi
Julek Jurowicz
Pierre Pevée
Marie Reiter
Nele Roskams
Benjamin Stienon
Brigitte Vandenbroeke
Judith Verhoeven
Nicolas Wallet
Vanessa Wathieu
Marie Françoise Wirix
Sophie Ypersiel
Jörg Zimmermann

Vertaling :

Kirsten Cornelissen
Annelies De Brabandere
Nele Roskams
Louis-Henri Volont

Coördinatie en redactie :
Carmelo Virone

Grafische vormgeving/lay-out:
Isabelle Triboulloy

Illustraties :
YAKANA

Verantwoordelijke uitgever:
Sandrino Graceffa

**JAARVERSLAG
2015
VOORUITZICHTEN
2016**

Emile Feronstraat 70
1060 Brussel
+32 2 542 10 80
www.smartbe.be